

Praktische uitwerking Protocol Mijnbouwschade Groningen voor Deskundigen

Versie 10

11-5-2020

Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen

Afdeling Schade-expertise en afhandeling

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Datum
1	1e versie t.b.v. aanbesteding van de 4 partijen.	[REDACTED]	22-10-2018
2	<i>De opbouw van de Praktische uitwerking is gewijzigd voor meer leesbaarheid.</i> Hoofdstuk 1 Inleiding toegevoegd. Hoofdstuk 2: Paragraaf 6 Werkwijze schade opname: laatste alinea aangevuld. Paragraaf 7 Nulmeting-light toegevoegd Paragraaf 8 Appartementsrechten toegevoegd. Paragraaf 9 Gebruik eigen Fotoapparatuur toegevoegd. Hoofdstuk 5: Paragraaf 3 Nader onderzoek is nader uitgewerkt. Paragraaf 4 Reeds herstellende schade toegevoegd. Paragraaf 5 Hoe om te gaan met aanvullende schade na opname is nader uitgewerkt. Hoofdstuk 8 Nader Advies (voorheen Zienswijze voor deskundigen) is aangevuld.	[REDACTED]	11-01-2019
3	<i>De Praktische Uitwerking is aangevuld en gewijzigd n.a.v. het Advies van het Panel van Deskundigen. Hieronder worden kort de wijziging en aanvullingen weergegeven.</i> Hoofdstuk 2: Paragraaf 2 Voorbereiding Schadedossier en planning van de schadeopname nader uitgewerkt n.a.v. het advies van panel van deskundigen. Paragraaf 4 Situatie februari 2019 toegevoegd. Paragraaf 3 Introductie/ kennismaking Aanvrager nader uitgewerkt. Paragraaf 5 Acuut Onveilige Situatie (AOS) nader uitgewerkt. Paragraaf 7 Nulmeting-light nader uitgewerkt. Hoofdstuk 3 Causaal Verband is grotendeels aanpast en herschreven n.a.v. het advies van het Panel van Deskundigen. Hoofdstuk 5 Diversen Paragraaf 2 Vergoeden sauswerk aangevuld met de laatste zinsnede.	[REDACTED]	12-02-2019
	Hoofdstuk 6 Fysieke schade aan een gebouw of werk of materiele gevolgschade -Titel aangepast n.a.v. het advies van het panel van Deskundigen - Hoofdstuk in zijn geheel aangepast en nader uitgewerkt n.a.v. het advies van panel van deskundigen.		

3

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Datum
7	Hoofdstuk 1 Werkwijze voor schade opname Paragraaf 6 Werkwijze schadeopname en paragraaf 7 nulmeting-light voor een logischer opbouw omgewisseld. Paragraaf 6 hernoemd naar Hoofddregel Nulmeting-light en tekst aangepast. Tevens paragraaf 1.6.1 met uitzonderingen toegevoegd. Paragraaf 7 Werkwijze schadeopname op nulmeting-light aangepast. Paragraaf 11 Hygiëneprotocol voor schadeopname bij Agrarische Bedrijven toegevoegd. Hoofdstuk 3 Schadebegroting Paragraaf 6 Klein Werk Toeslag (KWT) toegevoegd. Hoofdstuk 5 Diversen Paragraaf 3 Nader onderzoek aangepast. Bijlage 3 Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met akkerbouw, evenhoevigen en/of pluimvee Bijlage 5 Aanvraagformulier Nader Onderzoek aangepast.	■■■■■ ■■■■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	11-10-2019
8	Hoofdstuk 3 Schadebegroting Paragraaf 4 Schadevergoedingen en BTW aangevuld. Hoofdstuk 4 Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS) Paragraaf 4 wijze van beoordeling eerder behandelde schades is aangevuld. Hoofdstuk 5 Schade die eerder behandeld is door de TCMG is toegevoegd.	■■■■■ ■■■■■■■■ ■■■■■ ■■■■■■■■ ■■■■■	06-12-2019
9	Hoofdstuk 1 Werkwijze voor de opname van de schade Paragraaf 8 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) toegevoegd. Hoofdstuk 3 Schadebegroting Paragraaf 3 Destructief onderzoek toegevoegd Paragraaf 5 Schadevergoedingen en BTW aangevuld Hoofdstuk 6 Diversen Paragraaf 3 Nader onderzoek aangevuld Bijlage 1 Richtlijn AOS voor deskundigen tekstueel aangepast een aangevuld	■■■■■ ■■■■■■■■ ■■■■■ ■■■■■■■■ ■■■■■	29-01-2020

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Datum
10	Hoofdstuk 1 Werkwijze voor de opname van de schade Paragraaf 9 Appartementsrechten tekstueel aangepast en aangevuld Hoofdstuk 3 Schadebegroting Paragraaf 5 Schadevergoedingen en BTW tekstueel aangepast en aangevuld Hoofdstuk 4 Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS) Paragraaf 9 Garantiewerk aannemer NAM/CVW toegevoegd.	■■■■■ ■■■■■ ■■■■■	11-05-2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	8
1. Werkwijze voor de opname van de schade	9
1.1. Algemeen.....	9
1.2. Voorbereiding schadedossier en planning van de schadeopname.	9
1.3. Introductie/ kennismaking Aanvrager	9
1.4. Samenwerking zaakbegeleider.....	10
1.5. Acuut Onveilige Situatie (AOS)	10
1.6. Nulmeting-light	10
1.7. Werkwijze schadeopname.....	11
1.8. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)	12
1.9. Appartementsrechten	12
1.10. Vereniging van Eigenaren (VvE)	13
1.11. Gebruik eigen fotoapparatuur.....	13
1.12. Hygiëneprotocol voor schadeopname bij Agrarische bedrijven.....	13
2. Causaal verband	14
2.1. Uitgangspunten	14
2.2. Bewijsvermoeden	14
2.2.1. Fysieke schade.....	14
2.2.2. Gebouwen of werken.....	14
2.2.3. Schade die naar zijn aard redelijkerwijs een gevolg is van mijnbouwactiviteiten	15
2.2.4. Ontzenuwen van het bewijsvermoeden.....	16
2.2.5. Beslisschema toepasselijkheid bewijsvermoeden.....	17
2.3. Trillingtool.....	18
2.3.1. Wat is de trillingtool?.....	18
2.3.2. Gebruik trillingtool.....	19
2.4. Causaliteit als het bewijsvermoeden niet van toepassing is	20
3. Schadebegroting.....	21
3.1. Algemeen.....	21
3.2. Wijze van schadebegroting fysieke schade	21
3.3. Destructief onderzoek.....	21
3.4. Sloop en nieuwbouw.....	22
3.5. Schadevergoedingen en BTW	22
3.6. Vergoeden sauswerk.....	24
3.7. Klein Werk Toeslag (KWT)	24
3.8. Materiële gevolgschade.....	24
3.9. Wettelijke rente.....	25

4. Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS)	26
4.1. Algemeen.....	26
4.2. Informatieverstrekking vanuit de TCMG	26
4.3. Nulmeting-light	26
4.4. Hardheidsclausule / beëindigde procedure Arbiter Bodembeweging	27
4.5. Identificatie als eerder behandelde schade.....	27
4.6. Wijze van beoordeling eerder behandelde schades	28
4.7. Schadebegroting verergerde schades.....	35
4.8. Schadebeperkingsplicht	38
4.9. Garantiewerk aannemer NAM/CVW	38
5. Schade die eerder behandeld is door de TCMG	39
5.1. Wijze beoordeling eerder behandelde schades TCMG.....	39
6. Diversen	48
6.1. Eigendomsoverdracht.....	48
6.2. Reeds herstelde schade	48
6.3. Nader onderzoek.....	48
6.4. Hoe om te gaan met aanvullende schade na een opname?.....	49
6.5. Nader advies (in een addendum of herzien adviesrapport)	50
Bijlage 1: Richtlijn AOS voor deskundigen.....	51
1. Inleiding	53
2. Wat wordt verstaan onder een AOS?	53
3. De AOS procedure.....	53
4. Hoe kan een AOS melding door de deskundige worden gedaan?	55
5. Hoe te handelen bij verschillende AOS-meldingen?.....	56
6. Communicatie met melder/ eigenaar	57
Bijlage 2: Sjabloon SPLITS VvE's	58
Bijlage 3: Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met akkerbouw, evenhoevigen en/of pluimvee.....	59
1. Inleiding	60
2. Bedrijfshygiëneprotocol.....	60
3. TCMG hygiëneprotocol	61
4. Arbo, milieu en veiligheid	62
5. Divers.....	62
Bijlage 4: Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten.....	63
Bijlage 5: Aanvraagformulier Nader Onderzoek.....	64

Inleiding

De Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) schakelt onafhankelijke en onpartijdige deskundigen in om haar te adviseren over het besluit dat zij dient te nemen op de bij haar ingediende verzoeken om schadevergoeding. Dit betekent dat het adviesrapport de TCMG antwoord dient te geven op de vraag of, en zo ja voor welk bedrag, de aanvrager aanspraak heeft op een vergoeding voor de schade die is ontstaan aan een gebouw of werk ten gevolge van bodembeweging die is veroorzaakt door de exploitatie van een mijnbouwwerk voor het Groningenveld of de gasopslag Norg.

De deskundige is uiteraard, gelet op zijn onafhankelijke en onpartijdige positie, vrij in de inhoud van het advies dat hij de TCMG geeft. Wel geeft de TCMG door middel van dit document richtlijnen voor de wijze waarop de schade moet worden opgenomen, hoe omgegaan moet worden met de beperkingen aan de bevoegdheid van de TCMG én hoe – op een aantal onderwerpen – de TCMG invulling wenst te geven aan haar taak om de schade op een rechtvaardige én ruimhartige manier te vergoeden. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de schadeopname op een zorgvuldige en uniforme wijze plaatsvindt. De richtlijnen betreffen zowel reguliere dossiers als specials waarbij daar waar nodig de kleine verschillen in werkwijze worden aangeduid. De richtlijnen gelden niet indien en voor zover in specifieke gevallen een andersluidende werkwijze voor de schadeafhandeling is vastgesteld.

1. Werkwijze voor de opname van de schade

1.1. Algemeen

Het belangrijkste doel van de schadeopname is uiteraard om te kunnen adviseren over:

- 1) of causaal verband bestaat;
- 2) de omvang van de schade(vergoeding), en om ;
- 3) de nulmeting-light uit te voeren, met het oog op eventuele toekomstige schade.

De werkwijze van de deskundige vindt plaats conform de hieronder door de TCMG vastgestelde procedure. Mocht tijdens de uitvoering blijken dat deze procedure moet worden aangepast, dan zal (de voorzitter van) de deelcommissie mijnbouwschade van de TCMG hierover desgevraagd beslissen.

1.2. Voorbereiding schadedossier en planning van de schadeopname.

Het team Werkvoorbereiding van de TCMG zal zorgdragen voor een zo volledig mogelijk dossier ten behoeve van de deskundige. Daartoe zal het team Werkvoorbereiding het dossier op onderstaande punten controleren en/of daarover informatie verschaffen aan de deskundige:

- Eigendom (kadaster en objectlijst).
- Geschiedenis (eerdere meldingen bij CVW of NAM op hetzelfde adres).
- Dubbele melding.
- Soort object (soort bouwwerk of special, zoals erfgoed of agrarisch).
- Of het object is aangewezen als een beeldbepalend of karakteristiek pand of als gemeentelijk/rijksmonument.
- Regulier dossier of specials zoals erfgoed, agrarisch of MKB.
- Informatie met betrekking tot de topwaarde van de trillingen door aardbevingen met het epicentrum in het Groningenveld of de Gasopslag Norg, zulks mede met het oog op de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden.
- Eerdere meldingen van een Acuut Onveilige Situatie (AOS).

Het volledige digitale dossier wordt door middel van de applicatie "Atabix" aan de deskundige ter beschikking gesteld.

Het team Planning maakt vervolgens de afspraak voor de schade-opname met de aanvrager/zaakbegeleider.

1.3. Introductie/ kennismaking Aanvrager

In principe is bij elke opname een zaakbegeleider aanwezig alsmede de aanvrager. De aanvrager kan zich uiteraard ook laten bijstaan, door bijvoorbeeld een eigen deskundige.

Na de kennismaking geeft de zaakbegeleider aan de aanvrager uitleg over de procedure en het doel van het bezoek. De zaakbegeleider is gedurende het proces van aanvraag tot schadevergoeding de contactpersoon voor de aanvrager.

Vervolgens geeft de deskundige uitleg over zijn/haar werkzaamheden.

Het kan zijn dat er geen zaakbegeleider aanwezig is bij de opname. De zaakbegeleider neemt dan voor aanvang van de schade-opname telefonisch contact met de aanvrager op en geeft uitleg over het doel en de procedure. De deskundige geeft uitleg over de opname. De deskundige overhandigt een informatiebrochure aan de aanvrager en verwijst bij vragen over het proces of de organisatie TCMG door naar de zaakbegeleider. Ook kan de deskundige een signaal afgeven bij Zaakbegeleiding wanneer hij inschat dat contact met de aanvrager nodig is.

Het behoort tot de taak van de zaakbegeleider en/of deskundige dat hij/zij ervan overtuigd is dat

voorafgaande aan de rondgang de werkwijze, het doel en de procedure bij de aanvrager helder zijn.

1.4. Samenwerking zaakbegeleider

Uitgangspunt is dat de deskundige de schade beoordeelt en vaststelt en dat de zaakbegeleider de contactpersoon voor de aanvrager is. De zaakbegeleider heeft als taak om vragen en onduidelijkheden aan de kant van de aanvrager te signaleren en onder de aandacht te brengen.

De deskundige en de zaakbegeleider presenteren zich als eenheid met hun eigen rollen aan de aanvrager. Indien nodig hebben de deskundige en de zaakbegeleider voorafgaand aan de opname contact. De zaakbegeleider heeft géén taak in het beoordelen en vaststellen van de schade. De deskundige heeft daarnaast geen taak in het uitleggen van de werkwijze van de TCMG. Aan het eind van de opname vullen de deskundige en de zaakbegeleider het evaluatieformulier in. De deskundige levert het volledig ingevulde evaluatieformulier in bij zijn coördinator.

Indien aanvrager zich laat bijstaan door een gemachtigde, niet zijnde een zaakbegeleider, dan zullen alle contacten over de schade in principe via tussen de zaakbegeleider en de gemachtigde verlopen.

1.5. Acut Onveilige Situatie (AOS)

Mocht de situatie zich voordoen dat de deskundige zich zorgen maakt over de veiligheid van de bewoners, of zichzelf dan kan hij hiervan een melding doen.

De melding moet altijd worden gedaan via het webformulier:

<https://schadedoormijnbouw.nl/acut-onveilig#formulierAOS>

In de omschrijving van de melding is het belangrijk om aan te geven dat de melding is gedaan door de deskundige onder vermelding van naam en expertisebureau. **Deze melding moet altijd in overleg gedaan worden met de bewoner.**

Daarnaast is het verstandig om telefonisch contact te zoeken met het AOS team wanneer tijdens een schade opname een situatie erg nijpend lijkt te zijn. Het AOS-team heeft in principe 48 uur om een AOS-melding af te handelen, echter zal er bij telefonisch contact altijd overleg gepleegd worden over de situatie en of spoed noodzakelijk is.

Als het voorkomt dat het AOS-team telefonisch niet bereikbaar is en ook het webformulier niet beschikbaar is, kan er bij uitzondering een e-mail worden gestuurd naar aos@schadedoormijnbouw.nl. Er wordt dan z.s.m. gehandeld. Hierheen kunnen dus ook eventuele verzoeken voor terugbellen worden gestuurd. Deze mailbox wordt van 08:00 tot 22:00 uur beheerd en beantwoord.

Zie bijlage 1 voor de uitgebreide werkinstructie.

1.6. Nulmeting-light

Naast het opnemen van de door de aanvrager gemelde schade, dient de deskundige in beginsel ook een nulmeting-light uit te voeren aan het hoofdgebouw. In het kader van de nulmeting-light dient de deskundige alle schade van enige omvang vast te leggen in zijn adviesrapport, ongeacht of hier een melding van is gedaan en ongeacht of deze is veroorzaakt door mijnbouw.

In Atabix is vermeld of een nulmeting-light moet plaatsvinden. Indien de deskundige twijfelt over of een nulmeting-light moet plaatsvinden, kan hij daarover contact opnemen met werkvoorbereiding.

In uitgangspunt wordt alleen een nulmeting-light uitgevoerd indien het gaat om gebouwen die bestemd zijn om te gebruiken ten behoeve van wonen. Het gaat hierbij - voor alle duidelijkheid -

om particuliere bewoning van meer permanente aard door mensen, niet om behuizing voor dieren (vee). In beginsel moeten alle voor wonen bestemde ruimtes van het gebouw worden opgenomen in het kader van de nulmeting-light. Dit zijn dus bijvoorbeeld de woonkamers, slaapkamers, hal, keuken, sanitair, kelder etc.

De nulmeting-light wordt niet uitgevoerd voor bijgebouwen en overige werken die niet bestemd zijn voor bewoning, zoals een schuur, opberghok, garage, fietsenstalling, tuinornamenten, hekwerk/tuinafscheiding en tuinhuisje (voor zover dit niet bewoond wordt). Hier zal geen nulmeting-light plaatsvinden maar zal alleen de gemelde schades worden opgenomen, ongeacht of deze schades mijnbouw gerelateerd zijn of niet.

Zorginstellingen (bejaardentehuizen/zorgcentra) worden ook permanent bewoond, ook al kan de bestemming niet Wonen maar Maatschappelijke doeleinden zijn. In dat geval geldt dat alleen de betreffende wooneenheid van de bewoner onder de nulmeting-light valt, niet de overige openbare ruimtes die voor iedereen toegankelijk zijn (zoals gemeenschappelijke kelder, gemeenschappelijke hal etc.). Dit geldt eveneens voor VvE's. Zie voor de werkwijze bij VvE's het onder 1.9 bepaalde. Bij de groep (professionele) vastgoedeigenaren die vaak een groot aantal panden met schades tegelijk aanmelden kiest de TCMG ervoor, ook al gaat het daarbij doorgaans om particuliere, permanente bewoning met bestemming Wonen, in afwijking van de hoofdregel, geen opname light in de categorie a ruimtes te laten verrichten, maar alleen de in die ruimtes aangemelde schades op te laten nemen en calculeren. Ook dit zal worden vermeld in Atabix.

De nulmeting-light wordt ook niet uitgevoerd voor gebouwen of opstallen die niet bestemd zijn voor bewoning. Hierbij moet gedacht worden aan:

- kantoorruimte;
- bedrijfsruimte (winkelruimte/magazijn);
- recreatieruimte, sporthallen (zwembaden);
- kerken;
- ziekenhuizen;
- scholen;
- stallen; indien een woonhuis en een schuur aan elkaar vast zijn gebouwd (kop-rom-boerderij) dan behoeft alleen voor het woongedeelte daarvan een nulmeting-light uitgevoerd te worden.

De TCMG kan er onder omstandigheden voor kiezen om in bijzondere gevallen toch een nulmeting uit te laten voeren aan een gebouw of opstal dat niet voor bewoning is bestemd. In dat geval zal dit doorgegeven worden in Atabix.

1.7. Werkwijze schadeopname

De deskundige neemt de schade op door middel van een vaste route en legt de opgenomen schade vast in de applicatie "Atabix". De deskundige begint met het exterieur van het gebouw en loopt rond het object (met de klok mee). Bij het interieur start de expert op de hoogste verdieping die met een vaste trap (inclusief vlizotrap) bereikbaar is en werkt vervolgens naar de begane grond (of kelder, mits begaanbaar).

Van de gevel met voordeur en huisnummer wordt een overzichtsfoto gemaakt en van elke gevel/muur met schade wordt ook een overzichtsfoto gemaakt. Vervolgens wordt van de schade een detailfoto gemaakt.

Elke door de aanvrager gemelde schade en elke door de deskundige onder de 1.6 beschreven nulmeting-light geconstateerde schade wordt fotografisch vastgelegd en voorzien van een technische toelichting op de aard en omvang van de schade. De deskundige dient dus **alle** schade op te nemen waarvan de bewoner van mening is dat sprake zou kunnen zijn van mijnbouwschade. Het is de deskundige onder geen beding toegestaan om een opname van schade achterwege te laten, omdat hij van mening is dat geen sprake is van mijnbouwschade, wanneer de aanvrager meent dat die sprake wel voor vergoeding in aanmerking zou kunnen komen.

In het kader van de nulmeting-light dient de deskundige alle schade van enige omvang vast te leggen in zijn adviesrapport, ongeacht of hier een melding van is gedaan en ongeacht of deze is veroorzaakt door mijnbouw. In het kader van nulmeting-light wordt ook van gebreken die geen relatie hebben met de gaswinning een korte vastlegging (foto + beschrijving) gemaakt

De deskundige dient terughoudend te zijn met het doen van mededelingen tijdens de opname over of causaal verband bestaat tussen de schade en mijnbouwactiviteiten, en over de financiële omvang van de schade. De ervaring heeft namelijk geleerd dat achteraf regelmatig blijkt dat de deskundige (n.a.v. van opmerkingen van de projectcoördinator van het deskundigenbureau) terug moet komen op zijn initiële beoordeling. Dit leidt mogelijk tot teleurstelling bij de aanvrager. Daarnaast komt het regelmatig voor dat bewoners de beoordeling van de deskundige niet goed begrijpen of onthouden.

1.8. Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

De foto's van schades die door de deskundige worden opgenomen in het adviesrapport dienen te voldoen aan de AVG. Dit betekent dat bijzondere persoonsgegevens niet op de foto's zichtbaar mogen zijn.

Bij het maken van foto's voor een schadeopname dient de deskundige het volgende in acht te nemen:

- Personen aanwezig bij de schadeopname mogen niet duidelijk herkenbaar in beeld;
- Objecten met persoonsgegevens dienen zoveel mogelijk met toestemming van de aanvrager/bewoner te worden weggehaald of buiten het beeld van de foto te worden gehouden;
- Objecten met persoonsgegevens die niet kunnen worden weggehaald of buiten het beeld van de foto kunnen worden gehouden, dienen te worden geblurred.

Typen objecten met persoonsgegevens zijn:

- Ingelijste foto's, portretten, of schilderijen met daarop duidelijk herkenbare personen;
- Religieuze tekenen en symbolen;
- Posters, plakaten en foto's waaruit politieke opvattingen of lidmaatschap van een vakbond blijkt;
- Gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid

1.9. Appartementenrechten

Bij TCMG worden ook aanvragen tot schadevergoeding ingediend door eigenaren van appartementenrechten. Belangrijk aspect bij het adviseren aan de TCMG over het op deze aanvragen te nemen besluit, is de vraag of en zo ja in hoeverre de gemelde schade onder het appartementenrecht valt. De schade kan immers ook buiten het appartementenrecht vallen en in dat geval komt de schadevergoeding bijvoorbeeld toe aan de VvE (of een andere appartementengerechtigde).

Door de TCMG is ervoor gekozen om bij de opdrachtverstrekking aan deskundigen voor de opname van schade van appartementsgerechtigden te werken met een zogenoemde vuistregel. De vuistregel houdt in dat de deskundige bij de opname van schade aan een appartementenrecht in elk geval de schade aan de binnenmuren, vloeren en plafonds van een appartement dient op te nemen. Schade aan gemeenschappelijke ruimten, buitenmuren, het dak of de fundering van een gebouw behoeft de deskundige in beginsel niet op te nemen (tenzij de VvE een eigen verzoek om schadevergoeding heeft ingediend dat onder een eigen dossiernummer wordt afgehandeld. Zie werkwijze onder 1.10). De schadevergoeding voor die delen van het gebouw komt in de regel namelijk toe aan de VvE en daarvoor kan door de appartementengerechtigde dus geen vergoeding worden aangevraagd.

De deskundigen krijgen van TCMG de opdracht om de appartementen volgens deze vuistregel op te nemen. De nulmeting-light beperkt zich dus ook tot de delen van het gebouw die binnen deze vuistregel vallen.

Afwijken van de vuistregel

Indien de appartementsgerechtigde meent dat hij aanspraak heeft op een vergoeding voor schade aan een deel van het gebouw dat valt buiten de hiervoor geschetste vuistregel, dan dient de deskundige deze schade wél op te nemen en – als sprake is van mijnbouwschade – te calculeren wat de kosten van herstel van deze schade zijn. ~~Indien deze situatie zich voordoet, dient de deskundige dit te melden richting de Afdeling werkvoorbereiding, zodat zij nader kunnen onderzoeken of de betreffende schade al dan niet valt binnen het appartementsrecht van de aanvrager en aldus al dan niet aan hem toekomt.~~

De deskundige krijgt op voorhand van de afdeling Werkvoorbereiding de splitsingsakte met het modelreglement aangeleverd zodat hij de appartementsgerechtigde direct kan informeren over of hij aanspraak kan maken op een vergoeding voor de schade voor het gebouwgedeelte dat valt buiten de hierboven geschetste vuistregel. Indien het een complexe splitsingsakte betreft dient de deskundige dit te melden richting de Afdeling werkvoorbereiding, zodat zij nader kunnen onderzoeken of de betreffende schade al dan niet valt binnen het appartementsrecht van de aanvrager en de vergoeding aan de aanvrager toekomt.

1.10. Vereniging van Eigenaren (VvE)

De VvE is alleen gerechtigd tot schadevergoeding voor zover de schade zich bevindt in de gemeenschappelijke gedeelten van het appartementencomplex. In grote lijnen geldt dat wanneer de schade zich bevindt aan de buitenzijde van een appartementencomplex, in een gemeenschappelijke ruimte, of wanneer de schade ziet op beide zijden van een gemeenschappelijke muur en niet alleen aan de binnenzijde die behoort tot het appartementsrecht, de VvE bevoegd is om hiervoor een aanvraag in te dienen. De TCMG gaat na of de VvE daadwerkelijk bevoegd is om de schadeaanvraag in te dienen.

Aan de hand van de bij het Kadaster opgevraagde splitsingsakte (incl. bijbehorende splitsingstekening(en)) en het bijbehorende splitsingsreglement beoordeelt de afdeling Werkvoorbereiding wat de gemeenschappelijke gedeelten en de privé-gedeelten zijn van het appartementencomplex en legt dit vast in het document SPLITS VvE's (bijlage 2) met daarin een instructie voor de deskundige. Deze instructie wordt via Atabix gedeeld met de deskundige.

De deskundige neemt alleen de door de VvE's gemelde schade(s) op. Er wordt geen nulmeting - licht uitgevoerd.

1.11. Gebruik eigen fotoapparatuur

Uitgangspunt is dat foto's rechtstreeks via de Atabix applicatie worden gemaakt. Het kan zijn dat de iPad die daarvoor gebruik moet worden, foto's van onvoldoende kwaliteit oplevert voor een goed rapport. In dat geval is het gebruik van andere camera's toegestaan. Deze foto's worden dan gelijk na de opname via de backend van Atabix toegevoegd en direct verwijderd nadat ze zijn toegevoegd en opgeslagen.

1.12. Hygiëneprotocol voor schadeopname bij Agrarische bedrijven

Voor het betreden van een agrarisch bedrijf heeft TCMG een eigen hygiëneprotocol opgesteld. Alle aanwezigen bij de schade-opname op een agrarisch bedrijf moeten zich houden aan het hygiëneprotocol, dat is bijgevoegd als bijlage 3. Deskundigen dienen zelf zorg te dragen voor al het materieel, passende kleding, schoeisel etc. dat nodig is in het kader van het hygiëneprotocol.

2. Causaal verband

2.1. Uitgangspunten

De TCMG dient schade te vergoeden met overeenkomstige toepassing van het burgerrechtelijke aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht. In dit verband moet ook worden beoordeeld of de door de aanvrager gemelde schade in causaal verband staat met bodembeweging als gevolg van de exploitatie van een mijnbouwwerk voor het Groningenveld of de Gasopslag Norg.

Hierbij moet in uitgangspunt toepassing gegeven worden aan het normale leerstuk van causaal verband als bedoeld in artikel 6:98 BW.

2.2. Bewijsvermoeden

In een groot aantal gevallen waarop de verzoeken om schadevergoeding bij de TCMG zien, is evenwel het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW van toepassing. Artikel 6:177a BW luidt als volgt:

Artikel 6:177a BW

1 Bij fysieke schade aan gebouwen en werken, die naar haar aard redelijkerwijs schade door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld zou kunnen zijn, wordt vermoed dat die schade veroorzaakt is door de aanleg of de exploitatie van dat mijnbouwwerk.

Als het bewijsvermoeden van toepassing is op de gemelde schade, dan betekent dit dat vermoed wordt dat de schade daadwerkelijk een gevolg is van mijnbouwactiviteiten, tenzij het vermoeden is ontzenuwd. Voor de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW moet voldaan zijn aan een aantal eisen. Er moet:

- 1) sprake zijn van fysieke schade;
- 2) aan een gebouw of werk;
- 3) die naar haar aard redelijkerwijs schade door mijnbouw zou kunnen zijn;

Bij de uitleg van deze criteria zoekt de TCMG in beginsel aansluiting bij het advies van het panel van deskundigen onder voorzitterschap van prof. Van Mierlo van 22 januari 2019. Dit advies is openbaar beschikbaar, maar kan desgevraagd aan de deskundige worden toegezonden.

De TCMG zal hierna uiteenzetten hoe zij, overeenkomstig het advies van het panel van deskundigen, toepassing geeft aan het bewijsvermoeden.

2.2.1. Fysieke schade

Artikel 1 van het Besluit Mijnbouwschade Groningen bepaalt dat de commissie bevoegd is ter zake van "fysieke schade" aan "gebouwen of werken" en de materiële schade die het gevolg is van de fysieke schade.

Het bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW is uitsluitend van toepassing op 'fysieke schade'. De TCMG definieert dit begrip als volgt:

"Onder fysieke schade wordt verstaan: een fysieke aantasting, die zich manifesteert in een blijvende verandering van vorm of structuur of stand c.q. verzakking, die naar verkeersopvatting de gaafheid kenmerkt."

2.2.2. Gebouwen of werken

Verder is vereist dat de fysieke schade is ontstaan aan een 'gebouw' of 'werk'. Voor het begrip 'gebouw' wordt aansluiting gezocht bij dit begrip uit de Woningwet, zijnde:

"een bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt."

"Het begrip 'werken' ziet op constructies die zijn bedoeld om duurzaam ter plaatse te blijven, zoals een afdak, een terreinafscheiding of infrastructurele werken. Ook een irrigatie- of drainagesysteem kan een werk zijn als uit de aard voortvloeit dat het een constructie is die bedoeld is om duurzaam ter plaatse te blijven."

De commissie heeft geoordeeld dat een woonboot ook een "werk" is.

De deskundige moet dus beoordelen of er sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk, als bedoeld in art. 1 Besluit mijnbouwschade Groningen. Uitzonderingen die volgens art. 1 Besluit mijnbouwschade Groningen niet onder de bevoegdheid van de commissie vallen:

- Industriegebouwen zoals gebouwen voor de vervaardiging van chemische producten;
- Openbare infrastructurele werken zoals: openbare wegen, openbare bruggen, openbare riolering, dijken en netten als bedoeld in de Electriciteitswet en Gaswet.

2.2.3. Schade die naar zijn aard redelijkerwijs een gevolg is van mijnbouwactiviteiten

Indien het gaat om fysieke schade aan een gebouw of werk, moet vervolgens worden bekeken of sprake is van schade die naar haar aard redelijkerwijs een gevolg van beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld zou kunnen zijn.

Bij de beantwoording van deze vraag komt beperkt betekenis toe aan de fysieke eigenschappen van de schade. Alleen als het gaat om één van de volgende typen schade, is naar haar aard géén sprake van mijnbouwschade en is het bewijsvermoeden dus niet van toepassing:

- verkleuring, vlekvorming;
- bladderen van verfwerk, loslaten/onthechten van verf-/kitwerk;
- veroudering, verwerking;
- krimpscheuren in materialen (bijvoorbeeld scheuren in houten balken, in een baksteen e.d.). N.B. krimpscheuren tussen twee verschillende materialen of ter plaatse van overgangen vallen hier niet onder.

Voor alle overige vormen van fysieke schade kan niet op voorhand worden uitgesloten dat sprake is van mijnbouwschade en kan het bewijsvermoeden dus wel van toepassing zijn. Dit geldt dus, voor de goede orde, ook voor bijvoorbeeld krimpscheuren in de aansluiting tussen twee materialen en voor zettingsschade.

De TCMG gaat ervan uit dat de geografische locatie van het gebouw waaraan schade is ontstaan, wél bepalend is voor het antwoord op de vraag of de schade redelijkerwijs door mijnbouwactiviteiten zou kunnen zijn ontstaan.

Daarbij hanteert de TCMG – in lijn met het advies van het panel van deskundigen – als uitgangspunt dat het bewijsvermoeden van toepassing is indien het gebouw of werk waaraan fysieke schade is ontstaan:

- 1) is gelegen boven of op een afstand van minder dan 6 km van het Groningenveld;
- 2) is gelegen op een locatie waar in de 30 jaar voorafgaand aan het ontstaan van de schade een topwaarde is opgetreden van de trilling van het maaiveld als gevolg van een aardbeving met epicentrum gelegen in het Groningenveld, van meer dan 2 mm/s in combinatie met een overschrijdingskans van meer dan 1%.

Dit zijn alternatieve criteria. Indien dus aan één van deze criteria is voldaan, dan wordt voor de betreffende fysieke schade vermoed dat die een gevolg van mijnbouwactiviteiten is.

Buiten de hiervoor onder 1) en 2) genoemde criteria zou alsnog een bewijsvermoeden van toepassing kunnen zijn, indien sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk, dat al dan

niet in combinatie met de bijzondere constructiekenmerken van dat gebouw of werk, gevoeliger is voor aardbevingen dan andere gebouwen of werken. Wat betreft deze uitzonderlijke categorie 'gevoelige gebouwen of werken' moet worden gedacht aan gebouwen of werken in wierdendorpen, op taluds en langs slootkanten, of bepaalde grote boerderijen of molens.

De TCMG zal buiten de 6 km -zone aan de deskundige een informatieblad ter beschikking stellen waarin een overzicht wordt gegeven van de topwaarde van de trillingen (met een overschrijdingskans van 1%) die voorafgaand aan de opname zijn opgetreden ter plaatse van het gebouw of werk waarop het verzoek om schadevergoeding betrekking heeft. Aan de hand van dit informatieblad kan de deskundige beoordelen of op de fysieke schade het bewijsvermoeden van toepassing is, omdat aan het onder 2) genoemde criterium is voldaan. Zie hierover meer uitgebreid paragraaf 2.2.6.

2.2.4. Ontzenuwen van het bewijsvermoeden

Indien het bewijsvermoeden van toepassing is op de fysieke schade, dan is daarmee nog niet gezegd dat sprake is van causaal verband. De deskundige dient vervolgens namelijk te bezien of het bewijsvermoeden is ontzenuwd. De TCMG hanteert hiervoor, mede in het licht van artikel 6:177a BW, een hoge lat. Zoals in het advies van het panel van deskundigen ook is aangegeven, moet evident en aantoonbaar een andere, uitsluitende oorzaak van de schade aangewezen worden door de deskundige, om het bewijsvermoeden te ontzenuwen.

Het komt er hierbij in de eerste plaats op aan of de deskundige met een voldoende grote mate van zekerheid, voldoende draagkrachtig gemotiveerd kan aangeven waarom de schade niet is veroorzaakt of verergerd door mijnbouw, maar door een andere, uitsluitende oorzaak.

De motivering die de deskundige in zijn adviesrapport geeft moet – om het bewijsvermoeden te ontzenuwen – dan ook in de eerste plaats voldoende duidelijk een andere oorzaak van de schade aanwijzen, derhalve anders dan bodembeweging door mijnbouwactiviteiten. Een motivering die niet duidelijk aangeeft waardoor de schade dan wél is ontstaan, kan het bewijsvermoeden niet ontzenuwen. Een motivering waarin diverse, mogelijke oorzaken van de schade zijn genoemd, kan dat evenmin. Het bewijsvermoeden kan dan ook nooit worden ontzenuwd door er enkel op te wijzen dat de schade niet ontstaan zou kunnen zijn door trillingen met de sterkte die is genoemd in de uitkomst van de trillingtool.

De motivering moet – in de tweede plaats - tot uitdrukking brengen dat bij de deskundige een voldoende grote mate van zekerheid bestaat omtrent die andere schadeoorzaak. Dit behoeft geen absolute zekerheid te zijn (100%). Dat is immers onmogelijk. Wel ligt de lat voor het ontzenuwen van het bewijsvermoeden zeer hoog. Dit betekent dat de deskundige een zéér grote mate van zekerheid moet hebben over waarom de schade door een andere, uitsluitende oorzaak is ontstaan; in die zin, dat sprake moet zijn van een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid over de oorzaak van de schade. De motivering die de deskundige geeft in zijn adviesrapport moet die mate van zekerheid dan ook voldoende tot uitdrukking brengen. Een motivering waarin een andere, meer "waarschijnlijke" oorzaak van de schade is genoemd, is onvoldoende om het bewijsvermoeden te ontzenuwen.

De motivering moet – in de derde plaats – voldoende begrijpelijk/navolgbaar uitleggen waarom de deskundige er voldoende zeker van is dat de schade niet door bodembeweging door mijnbouwactiviteiten is ontstaan, maar een andere oorzaak heeft.

De motivering moet – in de vierde plaats – voldoen specifiek geformuleerd zijn. Een algemene formulering die niet van toepassing is op de te beoordelen schade of voor de aanvrager/lezer te herkennen valt, is onvoldoende om het bewijsvermoeden te ontzenuwen. Het is bijvoorbeeld noodzakelijk om specifieke materialen te benoemen.

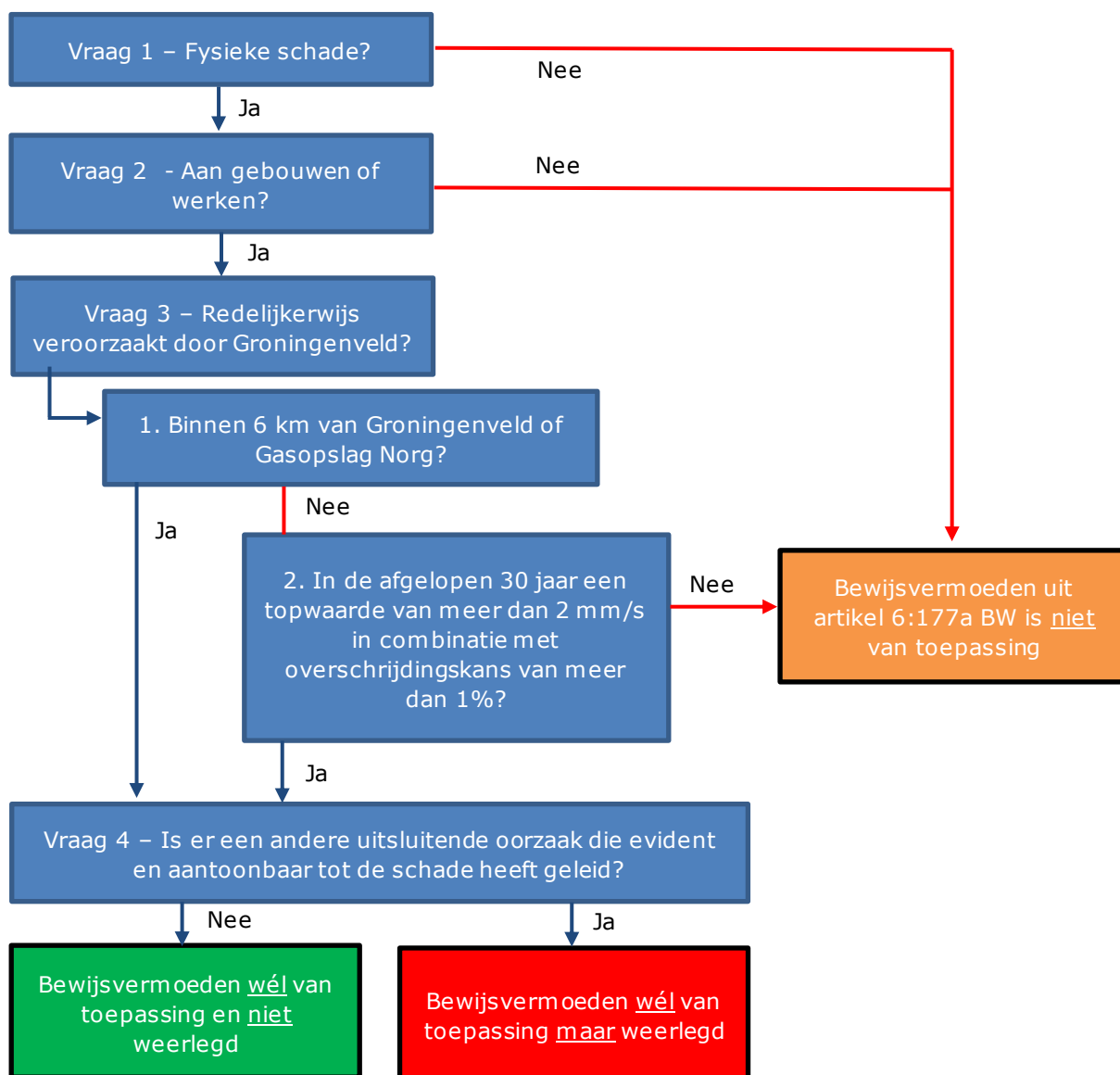
De motivering moet – tenslotte – begrijpelijk zijn. Het gebruik van vakjargon (juridisch of technisch) dient tot een minimum te worden beperkt. Waar het vakjargon niet te vermijden is zal

een nadere toelichting geven moeten worden op de gebruikte terminologie. De aanvrager moet goed kunnen begrijpen waarom de deskundige tot zijn oordeel is gekomen.

2.2.5. Beslisschema toepasselijkheid bewijsvermoeden

Hetgeen hiervoor is uitgelegd, leidt tot het volgende beslisschema voor de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden.

2.3. Trillingstool

De TCMG beschikt over een onafhankelijk gevalideerde trillingstool. Hierna zal eerst uiteengezet worden wat deze trillingstool is. Daarna wordt uitgelegd hoe de trillingstool al dan niet mag worden gebruikt.

2.3.1. Wat is de trillingstool?

De trillingstool betreft een webbased applicatie waarmee een rekenmodel kan worden toegepast op een specifiek locatieadres. De applicatie genereert vervolgens een pdf waarmee de uitkomsten van dat rekenmodel worden weergegeven voor de locatie.

Het gebruikte rekenmodel is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek van Bommer e.a., welk model het panel van deskundigen had geadviseerd te gebruiken.¹ Het rekenmodel heeft – eenvoudig gezegd – tot doel om een voorspelling te doen van de maximale trillingssterkte die als gevolg van één specifieke beving kan zijn opgetreden op een specifieke locatie.

Deze modelmatige benadering is noodzakelijk, omdat er uiteraard niet op alle locaties trillingsensoren aanwezig zijn. Het model zorgt er in de eerste plaats voor dat de waarden die wél zijn gemeten door het sensornetwerk van het KNMI, worden geëxtrapoleerd naar andere specifieke locaties.

Bij een dergelijke extrapolatie moet uiteraard een – aanzienlijk – aantal aannames worden gedaan. Dat kan op verschillende manieren. Het panel van deskundigen heeft in dat verband geadviseerd om een rekenmodel te hanteren met een overschrijdingskans van de trillingssterkte van (slechts) 1%. Anders gezegd: de kans dat de trilling die zich op een locatie in de werkelijkheid heeft voorgedaan groter is dan de berekende trilling, is daarmee zeer klein. Dit wordt bereikt door alle onzekerheden te elimineren op een manier waardoor de trillingssterkte niet kan worden onderschat.

Zo elimineert het model bijvoorbeeld de effecten van verschillen in de bodemsamenstelling per gebied (bijv. veen/zand/etc.). In de werkelijkheid heeft de bodemsamenstelling wél effect op de mate waarin een trilling wordt doorgegeven. Het feit dat deze omstandigheid wordt geëlimineerd, is één van de verklaringen voor het feit dat het gebied met een trillingssterkte van 2 mm/s met een overschrijdingskans van 1% gewerkt bepaald kan worden met een *perfecte* cirkel uit het epicentrum; dat zou niet mogelijk zijn indien dergelijke onzekerheden niet zouden zijn geëlimineerd, maar geprobeerd zou zijn om een aanname te doen omtrent het effect van die onzekerheden op de werkelijke trillingssterkte.

De eliminatie van dit soort onzekerheden leidt tot een theoretische benadering van de maximale trillingssterkte op een specifieke locatie. Daarbij staat op voorhand vast dat deze trillingssterkte in het overgrote deel van de gevallen in de praktijk kleiner zal zijn geweest dan uit het theoretisch model volgt, maar tegelijkertijd wordt voorkomen dat de trillingsterkte in de praktijk hoger geweest zou kunnen zijn dan uit het model volgt. Deze benadering sterkt derhalve tot bescherming van degenen die schade hebben geleden als gevolg van mijnbouwactiviteiten, nu de onzekerheden in hun voordeel worden geëlimineerd.

De trillingstool maakt het vervolgens mogelijk om op per specifieke locatie te bepalen welke maximale trillingssterkte in theorie kan zijn opgetreden als gevolg van een specifieke aardbeving. Daartoe zijn de effecten van alle aardbevingen uit de recente geschiedenis opgenomen in het rekenmodel uit de trillingstool; zowel aardbevingen met een epicentrum in het Groningenveld als aardbevingen met epicentra in andere (kleine) velden.

¹ Het model MaxRot uit: Julian J. Bommer, Peter J. Stafford & Michail Ntinalexis, Empirical Ground - Motion Prediction Equations for Peak Ground Velocity from Small - Magnitude Earthquakes in the Groningen Field Using Multiple Definitions of the Horizontal Component of Motion, Updated model for smaller earthquakes, November 2017.

De trillingstool produceert vervolgens één pdf waarin de 15 bevingen met de grootste trillingssterkte op de betreffende locatie zijn genoemd, op welke datum die bevingen zich hebben voorgedaan, wat de afstand tot het epicentrum van die beving was én wat de maximale theoretische trillingssterkte is die deze beving op de locatie kan hebben veroorzaakt.²

2.3.2. Gebruik trillingstool

Het team Werkvoorbereiding van de TCMG zal voor ieder dossier dat is gelegen buiten het 6 km - gebied van het Groningenveld of de Gasopslag Norg in Atabix de uitkomsten van de trillingstool ter beschikking stellen aan de deskundige (onder bijlagen).

Voor dossiers die binnen het 6 km -gebied zijn gelegen worden de uitkomsten van de trillingstool niet standaard ter beschikking gesteld, maar als de deskundige daar in individuele gevallen behoefte aan heeft kan hij die wel opvragen bij het team Werkvoorbereiding. Het gebruik van een andere (niet-gevalideerde) trillingstool is onder géén beding toegestaan.

De uitkomsten van de trillingstool kunnen op een paar manieren worden gebruikt.

Toepasselijkheid bewijsvermoeden

Het panel van deskundige heeft geadviseerd – kort gezegd – dat het bewijsvermoeden van toepassing is op fysieke schade aan een gebouw of werk, indien voorafgaand aan het ontstaan van die schade een trillingssterkte van 2 mm/s is opgetreden (met een overschrijdingskans van 1%). De trillingstool maakt het mogelijk om per specifieke locatie te bekijken op welke momenten in de tijd deze trillingssterkte is bereikt en het bewijsvermoeden, als het ware, dus is 'getriggerd'. Dit is het allerbelangrijkste doel van de trillingstool.

De trillingstool heeft in zoverre meerwaarde ten opzichte van een kaart waarin het effectgebied van Huizinge wordt geplot, dat een dergelijke kaart slechts informatie geeft over één moment waarop het bewijsvermoeden is getriggerd. Dat moment is in de praktijk echter niet altijd relevant voor de woning waar het om gaat.

Het eenvoudigste voorbeeld van deze situatie betreft een nieuwbouwwoning uit 2016 die is gelegen buiten het effectgebied van Zeerijp maar binnen het effectgebied van Huizinge. Echter, de beving van Huizinge vond plaats in 2012 en kan dus – logischerwijs – geen schade hebben veroorzaakt aan een nieuwbouwhuis uit 2016. In een dergelijk geval is er ook geen reden om het bewijsvermoeden van toepassing te achten op eventuele schade aan die woning. Er zijn voorts vele varianten van deze situatie. Denk bijvoorbeeld aan één object met meerdere opstallen met meerdere bouwjaren, uitgebouwde woningen of (geheel of gedeeltelijk) gerenoveerde woningen. Ook kan een uitgevoerde nulmeting of andere schadehistorie meebrengen dat kennis bestaat over ná welk moment de schade moet zijn ontstaan en/of verergerd.

Al dit soort feitelijkheden kunnen maken dat een deskundige moet vaststellen dat een schade niet kán zijn ontstaan door een aan de schade voorafgaande beving. De trillingstool maakt het voor dergelijke geval mogelijk om te bezien of nog andere bevingen zijn geweest die de schade redelijkerwijs kunnen hebben veroorzaakt en die het bewijsvermoeden toch triggeren.

Indicatie oorzaak schade

De trillingstool kan door deskundigen ook iets breder worden gebruikt; het geeft namelijk enig gevoel bij de mate waarin een pand te lijden gehad kan hebben onder de effecten van aardbevingen.

Toepassing van de trillingstool op een woning in Loppersum leidt immers tot de conclusie dat de grens van 2 mm/s veelvuldig en zeer ruimschoots is overschreden; dat ligt al

² Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de uitdraai van de huidige trillingstool ook nog de trillingssterkte met een overschrijdingskans van 50% vermeldt (de mediaan). Deze gegevens zijn als zodanig niet bruikbaar voor deskundigen en de trillingstool zal erop worden aangepast dat deze gegevens niet meer worden geproduceerd.

genuanceerd in de stad Groningen, maar is anders in de randen van het effectgebied, waar de grenswaarde slechts één keer is overschreden.

Dit verschil in uitkomsten doet **niets** af aan de toepasselijkheid van het bewijsvermoeden. Het advies van het panel van deskundigen maakt immers duidelijk dat ook de eenmalige overschrijding van de grenswaarde een niet te verwaarlozen kans in het leven roept op het ontstaan van schade (meer specifiek een kans van 1 op de 10.000 per woning). Dit betekent dat deskundigen ook in de situatie dat de grenswaarde maar eenmaal (beperkt) is overschreden, voor het ontzenuwen van het bewijsvermoeden een andere evidente en aantoonbare oorzaak van de schade hebben aan te wijzen.

Voor de goede orde: de trillingtool mag/kan dus **niet** gebruikt worden om aan de hand van beperkte overschrijdingen van de grenswaarden, te concluderen dat de schade niet door de beving kan zijn ontstaan. Ook in een dergelijk geval dient een andere, evidente en uitsluitende oorzaak van de schade te worden aangewezen, om het bewijsvermoeden te ontzenuwen. Indien de deskundige zou proberen om te motiveren dat het bewijsvermoeden is ontzenuwd omdat de schade niet kan zijn veroorzaakt vanwege de beperkte trillingsterkte, bijvoorbeeld 2,5 mm/s, dan wordt die motivering afgekeurd, omdat géén andere evidente oorzaak van de schade is aangedragen.

De uitkomsten van de trillingtool bieden de deskundigen echter wel een indicatie of een dergelijke andere oorzaak van de schade aan de orde zou kunnen zijn. De ervaring leert namelijk dat bepaalde zeer omvangrijke schades niet veroorzaakt kunnen worden door één trilling met een sterkte van 2 mm/s.³ In een dergelijk geval kan er voor de deskundige aanleiding zijn om te onderzoeken wat dan wél de oorzaak van de schade moet zijn geweest, hetgeen ook noodzakelijk kan zijn om een juiste herstellmethode te adviseren. Pas als hij die andere schadeoorzaak kan aanwijzen, kan het bewijsvermoeden worden ontzenuwd.

Andere gasvelden

Een derde functionaliteit van de trillingtool is om de effecten van de mijnbouwactiviteiten in het Groningveld en de Gasopslag Norg enerzijds, te onderscheiden van de effecten van de mijnbouwactiviteiten in andere velden anderzijds. De trillingtool is immers ook gevuld met de gegevens van bevingen met een epicentrum in andere velden dan het Groningveld.

Dit maakt het mogelijk om in te schatten of een schade wellicht door de activiteiten in een ander veld zijn veroorzaakt. De trillingstool vermeldt per beving of die een epicentrum heeft in het Groningveld (aanduiding: G) of in een ander veld (aanduiding: A).

2.4. Causaliteit als het bewijsvermoeden niet van toepassing is

Indien het bewijsvermoeden niet van toepassing is, dan dient de deskundige een normale causaliteitsbeoordeling uit voeren. In dat verband dient de deskundige te beoordelen wat de meest waarschijnlijke oorzaak van de schade is. Daarbij dient de deskundige rekening te houden met alle omstandigheden van het geval, waaronder ook de topwaarde van de trilling die ter plaatse van de woning is opgetreden, zoals dat blijkt uit de uitkomsten van de trillingtool.

Daarbij is van groot belang dat aangezien ter plaatse géén trillingssterkte van 2 mm/s is opgetreden (anders zou het bewijsvermoeden wél van toepassing zijn), de kans op het ontstaan van fysieke schade kleiner is dan 1 op de 10.000. Omdat deze kans zeer klein te achten is, betekent dit als een deskundige toch tot de conclusie komt dat hij het aannemelijk acht dat de schade is ontstaan door mijnbouwactiviteiten, hij deze conclusie zeer deugdelijk dient te motiveren. De TCMG zal de deugdelijkheid van deze conclusie ook indringend toetsen.

³ Vgl. ook pagina 15 van het advies van het panel van deskundigen.

3. Schadebegroting

3.1. Algemeen

De deskundige dient de TCMG te adviseren over de hoogte van de al dan niet aan aanvrager toe te kennen schadevergoeding.

De deskundige dient daartoe in beginsel in alle gevallen van fysieke schade een calculatie van de schade op te nemen. Indien de deskundige van oordeel is dat deze schade niet moet worden vergoed, bijvoorbeeld omdat causaal verband ontbreekt, zal deze calculatie niet in het adviesrapport zelf worden opgenomen, maar alleen in een bijlage bij het adviesrapport.

De deskundige kan de calculatie van de schade alleen achterwege laten indien evident geen sprake is van mijnbouwschade; bijvoorbeeld omdat het gaat om schade waarop naar zijn aard het bewijsvermoeden niet van toepassing is.

3.2. Wijze van schadebegroting fysieke schade

De hoofdlijn bij zaakschade is dat die wordt begroot aan de hand van de kosten van herstel van de schade. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de benadeelde zoveel mogelijk in dezelfde situatie moet worden teruggebracht als waarin hij verkeerde vóór het ontstaan van de schade. De vergelijkbaarheid van de situatie ná herstel met de originele situatie betreft zowel de functionaliteit, waaronder de constructieve stevigheid, als de uiterlijke verschijningsvorm.

De wijze van schadebegroting wordt per dossier bekeken en beoordeeld aan de hand van de betreffende locatie en aard van de opstal, het schadebeeld, de historie etc. Bij de schadebegroting zal de gekozen herstelmethodiek van de schades zoveel mogelijk aangegeven worden. In geval sprake is van een monumentaal pand zal deskundige rekening houden met de aandachtspunten bij schade-opname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten (bijlage 3).

Indien meerdere wijzen van schadeherstel in de rede liggen die leiden tot een vergelijkbaar resultaat, zal de schade in beginsel begroot worden op de wijze die de laagste kosten met zich meebrengt.

3.3. Destructief onderzoek

Het komt voor dat fysieke schade pas zichtbaar wordt nadat bijvoorbeeld een parketvloer of het behang van de muur wordt verwijderd. In beginsel is het voor risico van de aanvrager om het behang te verwijderen (of andere werkzaamheden uit te voeren) om eventuele schade zichtbaar te maken. Als echter blijkt dat de schade mijnbouw gerelateerd is, dan vergoeden we de kosten die redelijk zijn om de schade te herstellen in originele staat. Met 'originele staat' wordt bedoeld: de situatie ten tijde van het ontstaan van de schade.

In bepaalde gevallen is fysieke schade niet eerder zichtbaar dan dat er nader onderzoek wordt verricht. Indien de deskundige van mening is dat (niet zichtbare) fysieke schade is uit te sluiten dan kan aanvrager op eigen initiatief en voor eigen rekening en risico destructief onderzoek (laten) uitvoeren. Mocht dan alsnog blijken dat zich fysieke schade voordoet, dan komen de kosten van het herstel van die schade en de kosten die het destructieve onderzoek met zich mee hebben gebracht voor vergoeding in aanmerking.

Als de deskundige echter niet kan uitsluiten dat er sprake is van niet zichtbare fysieke schade dan vallen de kosten voor het uitvoeren van destructief onderzoek onder redelijke kosten voor het vaststellen van de schade en komen die voor vergoeding in aanmerking.

3.4. Sloop en nieuwbouw

Onder omstandigheden kan de deskundige tot de conclusie komen dat het niet verantwoord is om de geconstateerde schade te herstellen, maar dat ervan uitgegaan moet worden dat een redelijk handelend eigenaar ervoor zou kiezen om het gebouw of werk te slopen en opnieuw te bouwen. Dit laatste kan alleen het geval zijn indien de kosten voor het herstel van de schade, hoger zouden zijn dan de kosten van sloop en nieuwbouw van het pand. De waarde van het pand in het economische verkeer (de marktwaarde) is bij het voorgaande als zodanig niet van belang.

In dat kader zal de deskundige (1) een (globale) begroting van de herstelkosten inclusief gevolgschade en bijkomende kosten maken (dus geen calculatie per onderdeel), die afgezet wordt tegen een begroting van de kosten voor sloop en nieuwbouw. (2) Ook de technische "haalbaarheid" van herstel wordt benoemd. (3) Tevens zal deskundige aangeven in hoeverre er een (wettelijke) instandhoudingsplicht geldt (hetgeen bij monumenten het geval pleegt te zijn).

Bij de begroting op basis van sloop en nieuwbouw geldt als uitgangspunt dat de opstal zoveel mogelijk in vergelijkbare staat (met vergelijkbaar woongenot ingeval sprake is van een woning) op dezelfde locatie wordt teruggebouwd, waarbij de opstal in voldoende mate aardbevingsbestendig is. Ook de bijkomende kosten (aanvraag vergunningen, onderzoeken, vervangende opstal etc.) en eventuele gevolgschade worden bij zowel de begroting op basis van herstel als de begroting op basis van sloop en nieuwbouw berekend.

De deskundige onderzoekt samen met de zaakbegeleider de persoonlijke omstandigheden van de aanvrager, die meegenomen worden in het advies.

3.5. Schadevergoedingen en BTW

Bij het bepalen van de hoogte van de schadevergoeding is het van belang onderscheid te maken in schadevergoedingen die inclusief BTW moeten worden uitgekeerd en schadevergoedingen die exclusief BTW moeten worden uitgekeerd

(Rechts)personen die als BTW - ondernemer kunnen worden aangemerkt en een onroerende zaak gebruiken om daarin of van daaruit hun onderneming te drijven, hebben in beginsel recht op aftrek van BTW. Een volledig recht op aftrek geldt zowel bij een toepasselijk tarief van 9% of 21% op de goederen of diensten. De betaalde BTW op onderhouds- en herstelkosten is verrekenbaar en behoort derhalve niet tot de geleden schade, omdat wanneer een ondernemer wel een schadevergoeding inclusief BTW zou ontvangen, de ondernemer samen met het recht op aftrek, het BTW deel van de schadevergoeding dubbel ontvangen.

Let hierbij op dat als een ondernemer een eigen pand heeft dat geheel bedrijfsmatig wordt gebruikt, de ondernemer dan verplicht is het pand in het ondernemingsvermogen in te brengen. Kosten van een eigen pand dat geheel als bedrijfsruimte wordt gebruikt moeten van de opbrengsten van de onderneming worden afgetrokken en derhalve moet een schadevergoeding dan ook exclusief BTW worden berekend.

Ondernemers die onroerende zaken gemengd gebruiken, bijvoorbeeld voor wonen en werken, hebben naar rato recht op aftrek van voorbelasting in verband met die onroerende zaken. De betaalde BTW op onderhouds- en herstelkosten is onder omstandigheden deels verrekenbaar en behoort dan voor het bedrijfsgedeelte niet tot de geleden schade en voor het woongedeelte nadrukkelijk wel.

Bij gemengd gebruik van een pand is het van belang om te constateren of de bedrijfsmatig in gebruik zijnde ruimte kan worden beschouwd als een zelfstandige werkruimte. Als zelfstandige werkruimte worden die ruimtes beschouwd die een eigen ingang of opgang hebben en eigen sanitaire voorzieningen. Een criterium hierbij is ook of de werkruimte apart van de woning verhuurd kan worden. Is van het voorgaande sprake dan dient de schade altijd excl. BTW te worden berekend.

Ook komt het voor dat een pand in eigendom is van een privépersoon, maar dat het pand geheel of gedeeltelijk bedrijfsmatig wordt gebruikt door diezelfde privépersoon. Ook hier dient te worden

beoordeeld of het pand regelmatig wordt gebruikt voor economische activiteiten die als ondernemen kunnen worden aangemerkt (of met andere woorden, er worden opbrengsten gegenereerd uit het gebruik van het pand). Indien het pand, of een deel ervan, bedrijfsmatig wordt gebruikt, dan dient de schadevergoeding exclusief BTW te worden vergoed.

Sommige ondernemers zijn geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van BTW. Wanneer hiervan sprake is dient de BTW onderdeel uit te maken van de schadevergoeding. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de verhuur van onroerend goed welke, op een enkele uitzondering na, vrijgesteld is van BTW. Een van die uitzonderingen is de verhuur voor een korte periode door een hotel-, pension-, kamp- en vakantiebedrijfsbedrijf zoals zomerhuisjes, gemeubileerde appartementen en hotelkamers. Over de verhuur moet altijd BTW worden betaald. Kenmerkend voor deze vorm van verhuur is dat de verblijfsruimten zijn ingericht om daarin kort te verblijven. De tijdelijke bewoner hoeft bijvoorbeeld niet te zorgen voor de inventaris. Er is in ieder geval sprake van een 'korte periode' als de gasten maximaal 6 maanden in de accommodatie verblijven en zij het middelpunt van hun maatschappelijke leven niet daarnaar verplaatsen. De verhuur van gemeubileerde woningen en appartementen voor langer dan 6 maanden is altijd vrijgesteld van btw. Verhuur van een bedrijfspand aan een ondernemer is in de regel belaste verhuur. De verhuurder mag over de onkosten voor het onderhoud van het bedrijfspand de BTW aftrekken. Partijen mogen hier echter van afwijken. Dit laatste dient dan ook te worden uitgevraagd bij de aanvrager.

Andere voorbeelden die in de regel zijn vrijgesteld van BTW zijn basisscholen, verzorgingshuizen, sportverenigingen (zonder winstoogmerk), ziekenhuizen, sportaccommodaties, kerken, huisartsenpraktijken, banken en verzekeringsmaatschappijen. Vrijstelling van BTW is ook mogelijk op grond van de Kleine Ondernemersregeling (KOR). In Nederland gevestigde ondernemers met een omzet van minder dan €20.000,-- kunnen kiezen voor een vrijstelling van BTW.

De gemeente of provincie heeft voor de BTW (die zij niet als vrijgestelde BTW - ondernemer op haar inkopen betaalt) in beginsel recht op compensatie van BTW uit de BTW - compensatieregeling. Schadevergoedingen voor lagere overheden dient dan ook exclusief BTW te worden berekend. Dit geldt nadrukkelijk niet voor waterschappen en Rijkswaterstaat.

De deskundige is verantwoordelijk voor het juist opleveren van het adviesrapport met betrekking tot de BTW situatie.

Om een duidelijk beeld van de situatie te krijgen kan de deskundige tijdens de opname de aanvrager de volgende vraag voorleggen:

Is het pand in eigen gebruik en heeft het pand (naast een woonfunctie ook) een bedrijfsfunctie?

Vragen bij afwijkend gebruik:

- Zo ja, hoe wordt het pand gebruikt? Bijvoorbeeld: woning met kapsalon, kamerverhuur, particulier verhuur, agrarisch bedrijf.
- Indien er sprake is van bedrijfsmatig gebruik, dient het rapport inclusief of exclusief BTW opgemaakt te worden?
- Heeft het bedrijfsmatige gedeelte een eigen ingang/opgang én sanitaire voorzieningen?
- Indien exclusief BTW, welke delen van het pand worden bedrijfsmatig gebruikt?

Indien tijdens de opname blijkt dat de aanvrager geen antwoord kan geven op de BTW vraag of wanneer onduidelijk bestaat dan:

- Zal tijdens de opname worden afgesproken dat de aanvrager een bewijsstuk aanlevert bij de zaakbegeleider (bijvoorbeeld korte verklaring boekhouder / accountant).
- Dat de zaakbegeleider er voor zorgt dat de aanvullende informatie terecht komt bij de deskundige en de informatie wordt vastgelegd in BAS.

Daarnaast geeft de deskundige in de inleiding van het rapport aan wat voor het type pand het betreft en is het wenselijk informatie te vermelden over het gebruik van het pand zoals bijvoorbeeld of er sprake is van bedrijfsmatig of privé gebruik of gemengd gebruik en wat dit gebruik vervolgens betekent voor het wel of niet toepassen van BTW.

Let op! Indien er sprake is van een regulier dossier met een KvK inschrijving op het adres wordt de tag KvK aangemaakt in Atabix. Hierdoor krijgt de deskundige het signaal dat er mogelijk sprake is van bedrijfsmatige activiteiten en men eventueel rekening moet houden met het wel of niet hanteren van BTW in de schade vaststelling.

3.6. Vergoeden sauswerk

In de praktijk zijn veel vragen gekomen over het vergoeden van sauswerk. Uitgangspunt is dat voor sauswerk de hele kamer gecalculeerd kan worden tenzij de deskundige een goede reden heeft om maar een deel te calculeren. Hetzelfde geldt in principe voor sauswerk aan de gevel buitenshuis.

3.7. Klein Werk Toeslag (KWT)

De Klein Werk Toeslag (KWT) voorziet in de extra kosten die een aannemer moet maken bij een schade van beperkte omvang omdat hij zijn uren minder efficiënt kan indelen. Het KWT bedraagt 230,73 incl. BTW en toeslagen en wordt toegekend indien het schadebedrag kleiner of gelijk is aan 500 ex. BTW maar hoger dan 0,00 euro. De KWT wordt opgeteld bij het schadebedrag zoals dit door de deskundige is begroot in het adviesrapport. De KWT geldt niet voor eerder behandelde schades waarvoor al een schadebedrag is toegekend, maar die niet of slechts gedeeltelijk zijn hersteld. De KWT geldt evenmin voor calculaties voor schilderwerk en installaties (radiatoren, cv-ketels etc.).

3.8. Materiële gevolgschade

Indien sprake is van fysieke schade aan een gebouw of werk die is ontstaan door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van de gaswinning uit het Groningenveld of de gasopslag Norg, moet deskundige eveneens beoordelen of er sprake is van materiële gevolgschade ten gevolge van die fysieke schade.

Bij materiële gevolgschade kan gedacht worden aan alle vormen van vermogensschade, waarbij de eigenaar, huurder, pachter etc. in zijn vermogenspositie is aangetast.

Als voorbeelden kunnen genoemd worden: inkomensschade (derving inkomsten) die wordt veroorzaakt doordat een bedrijf (MKB/AGRO) door het ontstaan en/of herstel van de aardbevingsschade (tijdelijk) moet sluiten, hogere bedrijfskosten, inboedelschade, gewasschade ten gevolge van door mijnbouw beschadigd drainagesysteem, (tijdelijke) huur woonruimte, vervangende stallen, vervangende kantoorruimte/opslagruimte, omrijkosten, verhuiskosten, extra ICT-kosten etc.

Belangrijk is dat de Commissie alleen de materiële gevolgschade kan vergoeden als deze is veroorzaakt door de fysieke beschadiging van een gebouw of werk ten gevolge van mijnbouwactiviteiten. Ten aanzien van de materiële gevolgschade geldt niet het wettelijk bewijsvermoeden uit artikel 6:177a BW, maar gelden de normale eisen voor causaal verband zoals beschreven in art. 6:98 BW.

Bekeken moet worden of de materiële gevolgschade, de fysieke schade ten gevolge van mijnbouw weggedacht, er ook zou zijn geweest. En of de materiële gevolgschade ten gevolge van de fysieke schade veroorzaakt door mijnbouw kan worden toegerekend, mede gezien de aard van aansprakelijkheid en aard van de schade. Daarbij is de mate van voorzienbaarheid van de schade eveneens van belang; toerekening van gevolgschade vindt eerder plaats indien een bepaalde schadepost méér als het naar objectief inzicht redelijkerwijs te verwachten gevolg van de fysieke schade ten gevolge van mijnbouw kan worden beschouwd. De relevante gezichtspunten (aard aansprakelijkheid, aard schade en mate van objectieve voorzienbaarheid schade) worden gewogen door deskundige.

De omvang van de gevolgschade wordt door deskundige zoveel mogelijk vastgesteld dan wel -

indien vaststelling onmogelijk is - geschat, waarbij als uitgangspunt geldt volledige schadevergoeding.

3.9. Wettelijke rente

Bij schade aan gebouwen en werken wordt de wettelijke rente over de schadevergoeding verschuldigd vanaf het moment dat de vordering opeisbaar wordt. De vordering is opeisbaar op het moment van optreden van de schade aan het gebouw of het werk.

Werkwijze

Er moet bij iedere dossier per schade een datum (dd.-mm-yy) ingevuld worden voor het moment waarop de betreffende schade is ontstaan, ten behoeve van het berekenen van de wettelijke rente over de schadevergoeding. Hiervoor zijn 3 opties:

1. Indien de exacte datum waarop de schade is ontstaan bekend is, dan moet die datum worden genoemd;
2. Indien géén exacte datum voor het ontstaan van de schade kan worden bepaald, dan moet de ontstaansdatum worden geschat aan de hand van eventuele aanwijzingen met betrekking tot het moment van het ontstaan van de schade, bijvoorbeeld aan de hand van eventuele fysieke kenmerken van de schade en/of voldoende geloofwaardige en duidelijke mededelingen van de aanvrager met betrekking tot het moment waarop de betreffende schade zou zijn ontstaan;
3. Indien er géén aanwijzingen zijn voor het moment van het ontstaan van de schade, noch aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade noch aan de hand van mededelingen van de aanvrager, dan kan de deskundige 'onbekend' invullen als het moment van het ontstaan van de schade.

4. Schade is eerder behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter (EBS)

4.1. Algemeen

Het Besluit Mijnbouwschade Groningen beperkt de bevoegdheid van de TCMG tot – kort gezegd – schades die niet eerder zijn behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Schade die wel eerder is behandeld, valt buiten de bevoegdheid van de TCMG, omdat het niet de bedoeling van de Minister van EZK was om deze schades opnieuw te laten beoordelen door de TCMG.

Het voorgaande betekent dat de TCMG in beginsel uitsluitend een taak heeft om een schadevergoeding toe te kennen voor de volgende categorieën van schades:

- schade die nog niet eerder is behandeld;
- schade die wel eerder is behandeld, door de aanvrager is hersteld en vervolgens opnieuw is ontstaan);
- schade die wel eerder is behandeld, maar na de behandeling is verergerd, voor zover de schade is verergerd.

Ook de deskundige dient hiermee rekening te houden bij zijn advisering aan de TCMG. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe hij daarmee dient om te gaan.

4.2. Informatieverstrekking vanuit de TCMG

In het geval voor een gebouw of werk waarvoor een nieuw verzoek om schadevergoeding is gedaan, reeds eerder schade is gemeld bij NAM/CVW of een geschil/procedure heeft gelopen bij de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter, zal het team Werkvoorbereiding van de TCMG met gebruikmaking van een zogenoemde oplegger daarover zoveel mogelijk relevante informatie verschaffen aan de deskundige.

De oplegger zal de deskundige inzicht bieden in welke schademeldingen eerder zijn gedaan voor het betreffende gebouw of werk en in welke stukken uit de procedures naar aanleiding van die meldingen (tezamen) een volledig inzicht verschaffen in de schades die eerder zijn behandeld.

4.3. Nulmeting-light

Als uitgangspunt geldt dat voor de gebouwen (ruimtes) met planologische functie Wonen en/of feitelijke permanent bewoond worden of werken waarvoor een aanvraag om schadevergoeding is gedaan, door de deskundige een nulmeting-light moet worden gedaan. Zie 1.6 voor de hoofdregel en mogelijke uitzonderingen hierop.

Bij gebouwen of werken waarvoor eerder schade is behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter bestaat de mogelijkheid dat de TCMG beschikt over een oud schaderapport dat is opgezet op een wijze waardoor dit rapport al aangemerkt kan worden als een nulmeting(-light). Indien dat het geval is, zal de afdeling werkvoorbereiding aan de deskundige voorafgaand aan (het plannen van) de opname laten weten dat het niet nodig wordt geacht om voor deze schades een nulmeting-light uit te voeren, nu de TCMG niet bevoegd is hierover te oordelen.

In dat geval geldt dat de deskundige dus niet alle schades in het gebouw of aan het werk dient op te nemen. Hij dient in dat geval alleen de schades op te nemen die niet reeds onder de al verrichte nulmeting-light vallen waarop de aanvraag betrekking heeft en waarvoor de aanvrager (tijdens de opname) aangeeft een schadevergoeding te willen ontvangen.

De deskundige dient ervan uit te gaan dat een nulmeting-light nodig is, tenzij het team werkvoorbereiding aangeeft dat dit niet het geval is.

4.4. Hardheidsclausule / beëindigde procedure Arbiter Bodembeweging

Hiervoor is aangegeven dat de TCMG in beginsel geen taak heeft met betrekking tot schades die eerder zijn behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Dit geldt ongeacht de uitkomst van die behandeling, dus ongeacht of wel of niet een schadevergoeding is toegekend.

Het is in uitzonderingsgevallen mogelijk dat de TCMG toch een taak heeft met betrekking tot schade die eerder is behandeld (ook als die niet opnieuw is ontstaan of is verergerd). Dit kan het geval zijn indien:

- de aanvrager een door hem aanhangig gemaakte geschil bij de Arbiter Bodembeweging heeft beëindigd (artikel 12 Besluit mijnbouwschade Groningen), of:
- de aanvrager een beroep op de hardheidsclausule toekomt (artikel 14 lid 2 Besluit Mijnbouwschade Groningen).

Indien één van deze situaties zich voordoet zal dit door de TCMG voorafgaand aan de opname nadrukkelijk worden medegedeeld aan de deskundige, voorzien van een toelichting over welke schades toch moeten worden opgenomen door de deskundige (ook al waren die schades al eerder behandeld). Het is (dus) nadrukkelijk *niet* de bedoeling dat de deskundige de TCMG hierover adviseert naar aanleiding van hetgeen de aanvrager hierover wellicht naar voren brengt tijdens een opname.

Voor de deskundige geldt dus als uitgangspunt dat alle schade die eerder is behandeld, buiten de bevoegdheid van de TCMG valt.

4.5. Identificatie als eerder behandelde schade

Onderdeel van de opdracht van de deskundige is om de TCMG te adviseren of een schade eerder is behandeld door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Daartoe zal de deskundige voor iedere schade waarvoor de aanvrager aanspraak wenst te maken op een vergoeding, moeten bezien of die eerder is behandeld in één van de die procedures. De deskundige zal zich er daartoe van moeten vergewissen of de betreffende schade is genoemd/opgenomen in de documentatie die de TCMG met betrekking tot de eerdere schademeldingen aan de deskundige ter beschikking heeft gedaan. Bij dit onderzoek is niet relevant of voor de betreffende schade ook daadwerkelijk een schadevergoeding is toegekend (of het A, B of C-schade betrof). Het is uitsluitend relevant of de schade onderdeel was van, en derhalve behandeld is met, de procedure zoals die is doorlopen door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter.

Bij het voorgaande geldt dat de deskundige alleen moet concluderen dat de schade eerder is behandeld, indien voor hem aan de hand van de aangeleverde documentatie duidelijk is dat het dezelfde schade betreft. Indien daarover bij de deskundige twijfel bestaat, dient de deskundige de schade te behandelen als ware het nieuwe schade. In beide gevallen dient de deskundige in zijn rapport te motiveren waarom het al dan niet eerder behandelde schade betreft, zo mogelijk onder verwijzing naar het dossiernummer, het schadenummer en het paginanummer uit het eerdere schaderapporten.

Het is ook mogelijk dat de deskundige ten tijde van de opname blijkt dat hij van de TCMG onverhoopt niet de beschikking heeft gekregen over alle documentatie die nodig is om vast te stellen of de schade eerder is behandeld. Zo kan de deskundige bijvoorbeeld uit mededelingen van de aanvrager opmaken dat de schade wel eerder is behandeld, terwijl dat niet uit de documentatie blijkt, of kan de deskundige van de aanvrager tijdens de opname de beschikking hebben gekregen over aanvullende documentatie. In dit geval wordt van de deskundige gevraagd om ook de informatie die hem door de aanvrager is verstrekt bij zijn advies te betrekken. Indien dit niet mogelijk is, omdat de deskundige van de aanvrager niet de beschikking heeft gekregen over de daarvoor noodzakelijke documentatie, dient de deskundige wel de volledige schade op te nemen en te calculeren zodat wordt voorkomen dat later een nieuwe opname moet worden gepland. Vervolgens dient de deskundige aan de TCMG terug te koppelen dat hij niet in staat is om te adviseren over de verschuldigheid van vergoeding, nu de deskundige niet beschikt over alle

informatie die hiervoor noodzakelijk lijkt. De TCMG zal vervolgens bezien of deze documentatie alsnog kan worden verkregen en zal zo nodig om een aanvullend rapport van de deskundige vragen.

4.6. Wijze van beoordeling eerder behandelde schades

Voor verzoeken om schadevergoeding met betrekking tot een gebouw of werk waaraan eerder schade is gemeld, geldt het volgende schema voor de wijze waarop de schade moet worden beoordeeld:

1. Schade die niet eerder is behandeld			
Aan de orde indien aan de hand van de door de TCMG aangeleverde gegevens niet duidelijk is of, bijvoorbeeld twijfel kan bestaan over de beantwoording van de vraag of de schade eerder is behandeld door de NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter, of indien duidelijk is dat de schade niet eerder is behandeld. Advisering door deskundige: De deskundige dient de schade te beoordelen overeenkomstig de bestaande werkwijze voor schades die niet eerder zijn behandeld.			
2. Schade die wel eerder is behandeld			
Aan de orde indien aan de hand van de door de TCMG aangeleverde gegevens duidelijk is dat - en derhalve geen twijfel bestaat - de schade eerder is behandeld door de NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter. Advisering deskundige: De deskundige dient, indien de schade eerder is behandeld, aan te geven onder welk dossiernummer dat heeft plaatsgevonden, onder vermelding van het schadenr. en de pagina van het schaderapport waarop de schade is weergegeven.			
2.1. Geen herstel	2.1.1. Identiek (de huidige schade is identiek aan de eerder behandelde schade)	Advisering door deskundigen De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten. Toelichting De schade valt buiten de bevoegdheid van de TCMG en dient daarom te worden afgewezen. Hierbij is niet relevant of voor deze schade eerder al dan niet een vergoeding is toegekend (A/B/C-schade).	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.

		Causaal verband verergering	N.v.t..
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht	N.v.t
	2.1.2. Verergerd, maar niet door mijnbouw (de huidige schade is verergerd ten opzichte van eerder behandelde schade, maar de verergering is niet ontstaan door mijnbouw	Advisering door deskundigen De deskundige dient de gehele schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport en dient daarbij voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade is verergerd ten opzichte van de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient uitsluitend te beoordelen of de verergering een gevolg is van mijnbouw en zijn bevindingen ter zake van dit laatste inzichtelijk te motiveren. De deskundige dient zich te onthouden van het calculeren van de herstelkosten van de schade indien de verergering geen gevolg is van mijnbouw. Toelichting: Schade valt voor de originele omvang buiten de taak van de TCMG. Hierbij is niet relevant of NAM/CVW voor de originele schade al dan niet een vergoeding hebben toegekend (A/B/C-schade). Daarom dient ook niet beoordeeld te worden wat de oorzaak van het originele deel van de schade is. Voor zover de schade is verergerd dient wel gemotiveerd te worden waarom die verergering niet een gevolg van mijnbouw is (overeenkomstig eerdere instructie m.b.t. causaal verband/bewijsvermoeden).	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband NS	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	N.v.t.

	2.1.3.Verergerd door mijnbouw (de eerder behandelde schade is verergerd en de verergering is een gevolg van mijnbouw)	Advisering door deskundigen: De deskundige dient de volledige schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport. Ook dient in het schaderapport – aan de hand van en onder verwijzing naar de aangeleverde documentatie - te worden beschreven wat de aard en omvang van de reeds behandelde schade was, zodat kan worden bepaald welk deel is verergerd.	
		Voorts dient inzichtelijk te worden gemotiveerd waarom de verergering van de schade ten opzichte van de eerder behandelde schade, een gevolg is van mijnbouw.	
		Schadebegroting Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen:	
		a) Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering).	
		b) De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 3.7).	
		Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet heeft hersteld.	
		Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:	
		a)	aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag);
		b)	de periode na het uitbetalen van deze vergoeding voldoende was om (een concrete poging te doen om) de schade te herstellen, en;
		c)	gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade zou verergeren indien herstel zou uitblijven.
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren
		Schadebegroting verergering	Calculeren, bepalen percentage, motiveren percentage

		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
2.2. Volledig Hersteld	2.2.1. Opnieuw ontstaan (de schade die eerder was behandeld is hersteld, maar is vervolgens opnieuw ontstaan)	Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet op een andere manier zou worden hersteld, en; c) de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade
		Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	2.2.2. Opnieuw ontstaan en verergerd (de schade die was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd ten opzichte van de eerder behandelde schade)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade in zijn geheel (opnieuw) te herstellen. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is	

		toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet op een andere manier zou worden hersteld, en; c) de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.										
		Schematische weergave advisering										
		<table><tr><td>Opname schade</td><td>Opname en feitelijke beschrijving</td></tr><tr><td>Beschrijving EBS</td><td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td></tr><tr><td>Causaal verband</td><td>Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td></tr><tr><td>Schadebegroting</td><td>Calculeren</td></tr><tr><td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td><td>Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td></tr></table>	Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving											
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel											
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.											
Schadebegroting	Calculeren											
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden											
2.3. Deels hersteld	2.3.1. Schade opnieuw ontstaan (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) <u>gedeeltelijk</u> te herstellen. Schadebegroting Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen: a) Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering). b) De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 4.7). Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet volledig zou worden hersteld, en; c) deaanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.										

		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving
		Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband EBS (zonder Herstel)	Nee, niet beoordelen
		Causaal verband EBS (wel hersteld)	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren percentage.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	2.3.2. Schade opnieuw ontstaan en verergerd (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd schade als gevolg van mijnbouw)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade opnieuw gedeeltelijk te herstellen, alsook om het gedeelte van de schade dat is verergerd te herstellen. Schadebegroting Vervolgens dient de omvang van de verergerde schade begroot te worden aan de hand van de volgende stappen: - Met gebruikmaking van het reguliere calculatiemodel dient bepaald te worden wat de kosten van herstel van de totale schade zouden zijn (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering). - De deskundige dient vervolgens schattenderwijs te bepalen welk deel van deze kosten in redelijkheid toegerekend dienen te worden aan de verergering van de schade. Hierbij dient de deskundige schattenderwijs aan de hand van de fysieke kenmerken van de schade te bepalen welk percentage van de totale schade eerder is behandeld, respectievelijk is verergerd (zie meer uitgebreid, paragraaf 4.7). Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het voor de aanvrager kennelijk niet verantwoord was dat hij de schade niet op <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: - aan de aanvrager door NAM/CVW, de Arbitrer Bodembeweging of de burgerlijke rechter een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); - gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet volledig zou worden hersteld, en; - de aanvrager zijn schade niet door de aannemer van NAM/CVW heeft laten herstellen.	

		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving
		Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen
		Causaal verband EBS (wel hersteld) en verergering	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren percentage.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	2.3.3. Schade is niet opnieuw ontstaan en verergerd (identiek) (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd.	Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten. Toelichting Het gaat om schade die deels eerder is behandeld door de NAM, het CVW, de Arbiter Bodembeweging of de burgerlijke rechter, of daar nog in behandeling is. Deze schade is tussentijds deels hersteld. Deze schade is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd. Dat betekent dat de TCMG niet bevoegd is om deze schade te beoordelen en hiervoor geen vergoeding kan toekennen. Daarom heeft er geen beoordeling plaatsgevonden.	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	N.v.t.
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht	N.v.t.

4.7. Schadebegroting verergerde schades

Indien de aanvrager een schadevergoeding wil voor een schade die al eerder is behandeld, maar nadien is verergerd, dan is de TCMG uitsluitend bevoegd voor zover het de verergering van de schade betreft. Dit maakt dat de deskundige uitsluitend dient te adviseren over de schadevergoeding voor de verergering.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat deze wijze van schadebegroting uitsluitend geldt indien de schade eerder is behandeld; deze werkwijze geldt dus niet voor *nieuwe* schade die niet eerder is behandeld en die is verergerd door mijnbouw.

Bij het bepalen van de schadevergoeding dient een vergelijking gemaakt te worden tussen:

- A. de toestand zoals deze op dit moment in werkelijkheid is, en;
- B. de toestand zoals die (vermoedelijk) zou zijn geweest indien de schade niet zou zijn *verergerd* door mijnbouw.

Voor het bepalen van de situatie als bedoeld onder b. dient de deskundige zich te baseren op de aan hem door de TCMG of de aanvrager verstrekte documentatie. De deskundige dient in het rapport voldoende inzichtelijk te beschrijven wat de aard en omvang van de schade was ten tijde van de behandeling van die schade door NAM/CVW etc., alsmede ten tijde van de opname door de deskundige, zodat aan de hand van die beschrijving kan worden vastgesteld in welke mate de schade is verergerd. Daartoe dient de deskundige bijvoorbeeld te beschrijven hoe groot de schade was (lengte, breedte, etc.).

De deskundige dient vervolgens in door middel van het calculatiemodel te bepalen wat de herstelkosten zouden zijn voor de totale schade (dus zowel de eerder behandelde schade, als de verergering zoals die heeft plaatsgevonden na die eerder behandeling).

Vervolgens dient de deskundige schattenderwijs te bepalen welk percentage van de totale herstelkosten toegerekend dient te worden aan de verergering van de schade. Voor het bepalen van het toe te passen percentage kan als uitgangspunt worden genomen welk gedeelte van de totale omvang van de schade is verergerd, te bepalen aan de hand van de *fysieke* eigenschappen van de schade.

Voor de goede orde wordt opgemerkt dat de deskundige de omvang van de schade dus niet slechts dient te bepalen door te berekenen wat de meerkosten zouden zijn van het herstel van de totale schade ten opzichte van de reeds behandelde schade.

Ter illustratie van de beoogde werkwijze is een viertal voorbeelden opgenomen:

Voorbeeld 1, verergerde scheur in binnenmuur

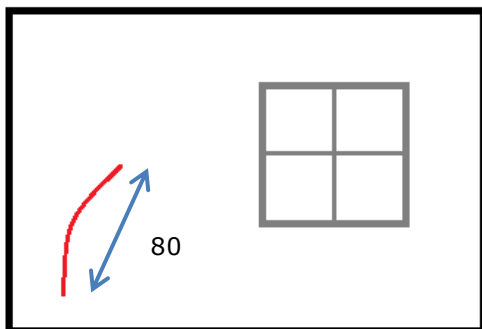

Fig. 1a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

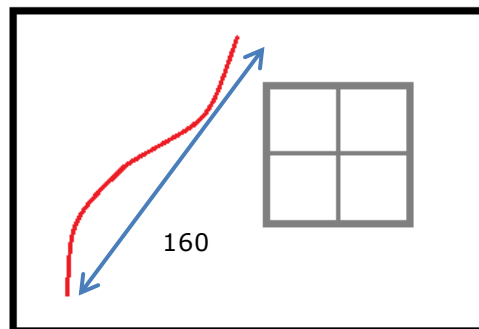

Fig. 1b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm) plus verergering (80 cm)

Binnenmuur met stucwerk, afmeting 2,5 m * 4 m

Schade oud: scheurlengte 0,80 meter, 1 cm breed

Schade nieuw: scheurlengte 1,60 meter, 1 cm breed

De verergering is 50% van de totale schade

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en
wapeningsweefsel
Overzetten stucwerk op wand
Sauswerk binnenwand

m1	€ 23,16	1,6	€ 37,06
m1	€ 27,58	1,6	€ 44,13
m2	€ 31,25	10	€ 312,50
m2	€ 19,75	10	€ 197,50
			€ 591,18
		ad 50%	€ 295,59

Voorbeeld 2, verergerde scheur in binnenmuur

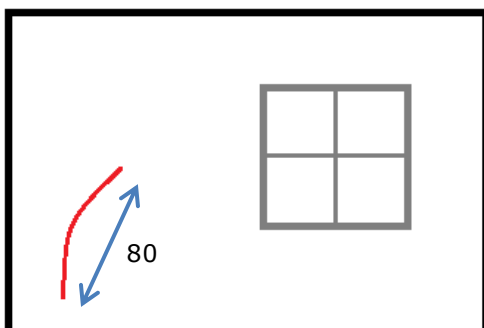

Fig. 2a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

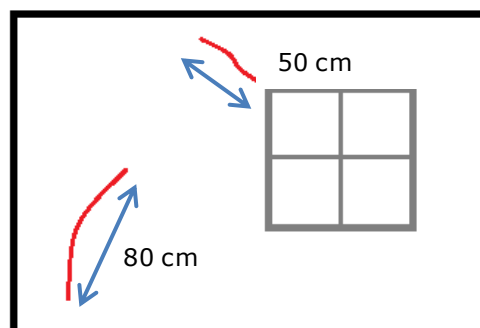

Fig. 2b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm), plus separate verergering (50 cm)

Binnenmuur met stucwerk, afmeting 2,5 m * 4 m

Schade oud: scheurlengte 0,8 meter, 1 cm breed
Schade nieuw: scheurlengte 1,3 meter, 1 cm breed
Verergering is 45%, zijnde ruimhartig afgerond van 38,5%

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen	m1	€23,16	1,3	€ 30,11
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en wapeningsweefsel	m1	€27,58	1,3	€ 35,85
Overzetten stucwerk op wand	m2	€31,25	10	€ 312,50
Sauswerk binnenwand	m2	€19,75	10	€ 197,50
				€ 575,96
	ad			
	45%			€ 259,18

Voorbeeld 3, verergerde scheur in binnenmuur

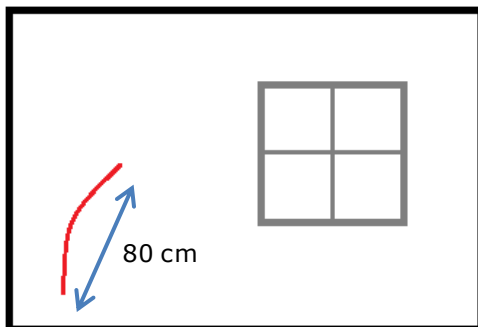
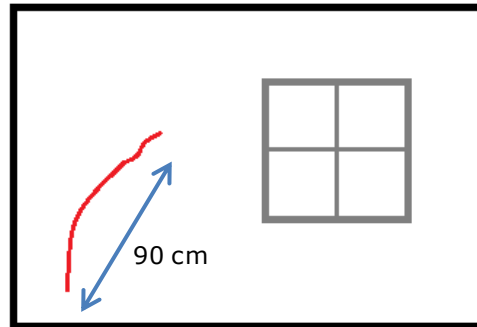

Fig. 3a Oude situatie, eerder behandelde schade (80 cm)

n * 4 Fig. 3b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (80 cm), plus verergering (10 cm)

Schade nieuw: scheurlengte 0,90 meter, 1 cm breed
De verergering is 15% van de totale schade , zijnde ruimhartig afgerond van 11,2%

Scheuren in binnenstucwerk opkappen/uitslijpen	m1	€ 23,16	0,9	€ 20,84
Scheuren repareren met 2-componentenmortel en wapeningsweefsel	m1	€ 27,58	0,9	€ 24,82
Overzetten stucwerk op wand	m2	€ 31,25	10	€ 312,50
Sauswerk binnenwand	m2	€ 19,75	10	€ 197,50
				€ 555,67
	ad	15%		€ 83,35

Voorbeeld 4, verergerde scheur in buitenmuur

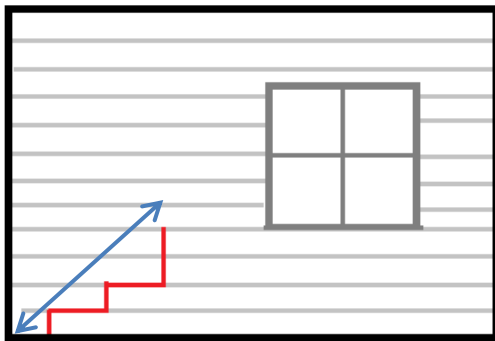

Fig. 4a Oude situatie, eerder behandelde schade (1,6 meter, 8

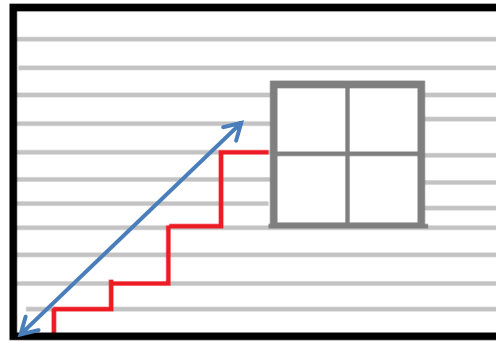

Fig. 3b Nieuwe situatie, eerder behandelde schade (1,6 meter, 8 gebroken stenen), plus verergering (0,4 meter, + 2 stenen)

Schade oud: scheurlengte 1,6 meter, 8 gebroken stenen

Schade nieuw: scheurlengte 2 meter, 10 gebroken stenen

Verergering is 20%

Uitkappen voegen metselwerk	m1	€ 9,50	2	€ 19,00
Infrezen voegen tbv lintvoegwapening	m1	€ 24,50	4	€ 98,00
Lintvoegwapening in 2-componentenmortel	st	€ 65,00	5	€ 325,00
Gebroken stenen vervangen	st	€ 32,00	10	€ 320,00
Nieuw voegwerk getrapte scheur	m1	€ 21,00	2	€ 42,00
Toeslag knipvoeg	m1	€ 33,00	2	€ 66,00
				€ 870,00
		ad 20%		€ 174,00

4.8. Schadebeperkingsplicht

Bij schades die eerder zijn behandeld kan ook aanleiding bestaan om te adviseren over de vraag of de aanvrager aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan. De TCMG is van oordeel dat er aanleiding bestaat om dit leerstuk terughoudend toe te passen. Dit betekent dat een aanvrager alleen niet aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan indien het kennelijk niet verantwoord was dat hij de eerder behandelde schade niet heeft hersteld, althans niet op een andere manier heeft hersteld. Daarbij moet naar de mening van de TCMG bovendien aan een aantal voorwaarden zijn voldaan. Deze voorwaarden zijn meer uitgebreid benoemd in het hiervoor opgenomen schema.

Alleen indien de deskundige van oordeel is dat de aanvrager niet aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan en daarom (een deel van) de schade niet voor vergoeding in aanmerking komt, dient de deskundige dit in zijn rapport draagkrachtig te motiveren. Als de aanvrager wel aan zijn schadebeperkingsplicht heeft voldaan, dan behoeft daaraan géén aandacht besteed te worden in het rapport.

4.9. Garantiewerk aannemer NAM/CVW

Het komt voor dat er schade is die is gerepareerd in opdracht van een aannemer van NAM of het CVW, maar waarbij dit herstel niet deugdelijk heeft geplaatsgevoonden. In die gevallen kan de schade opnieuw zijn ontstaan.

Het feit dat de schade niet deugdelijk is herstelt door de aannemer, doet er niet aan af dat deze schade door de TCMG wordt vergoed. NAM was namelijk verplicht om de schade deugdelijk te laten herstellen, maar kennelijk is dit niet gebeurd. Om deze reden komt de schade ook bij de TCMG voor vergoeding in aanmerking (los van eventuele garanties). Dergelijke schade kan worden aangemerkt als mijnbouwgerelateerd en wordt op de normale manier gecalculeerd, zoals geldt voor schade die opnieuw is ontstaan.

Let op: het gaat hier alleen om situaties waarin het herstel heeft plaatsgevonden door een aannemer van NAM of het CVW. Indien de aanvrager zelf een aannemer heeft ingeschakeld, dan is die aannemer zelf verantwoordelijk voor de deugdelijkheid van zijn werk. Dit geldt ook, indien de aanvrager de rekening van de aannemer wel door NAM kon laten betalen. In die gevallen was hij immers wel zelf opdrachtgever van de aannemer.

5. Schade die eerder behandeld is door de TCMG

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de situatie waarin schade eerder is behandeld door NAM/CVW, de Arbitrator Bodembeweging of de burgerlijke rechter. In die situatie is de TCMG deels onbevoegd om de schade te beoordelen.

Deze situatie moet worden onderscheiden van de situatie waarin een schade eerder is behandeld door de TCMG. Daar speelt het punt van de beperkte bevoegdheid niet. In die gevallen moet echter wel bekeken worden hoe de schade begroot moet worden, waarbij uitgegaan moet worden van de juistheid van het eerdere besluit van de TCMG. Dit betekent dat indien een schade al eerder is behandeld door de TCMG en geen causaliteit was aangenomen, de deskundige hiervan melding dient te maken in zijn adviesrapport. De deskundige behoort zich in deze gevallen te onthouden van het geven van een oordeel over de betreffende schade.

Indien de schade is verergerd of opnieuw is ontstaan of opnieuw is ontstaan en verergerd en de deskundige van oordeel is dat de ontstane schade te wijten is aan mijnbouwactiviteiten, dan moet de deskundige adviseren over de kosten voor het herstel van de schade. In het geval van een verergering van de schade moet de deskundige adviseren over hoeveel het extra kost om de verergerde schade te herstellen, ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Wanneer de schade opnieuw is ontstaan dan dient de deskundige de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen.

5.1. Wijze beoordeling eerder behandelde schades TCMG

Voor verzoeken om schadevergoeding met betrekking tot een gebouw of werk waaraan eerder schade is gemeld bij TCMG, geldt het volgende schema voor de wijze waarop de schade moet worden beoordeeld:

1. Schade die niet eerder is behandeld

Aan de orde indien aan de hand van de door de TCMG aangeleverde gegevens niet duidelijk is of, bijvoorbeeld twijfel kan bestaan over de beantwoording van de vraag of de schade eerder is behandeld door de TCMG, of indien duidelijk is dat de schade niet eerder is behandeld.

Advisering door deskundige:

De deskundige dient de schade te beoordelen overeenkomstig de bestaande werkwijze voor schades die niet eerder zijn behandeld.

2. Schade die wel eerder is behandeld

Aan de orde indien aan de hand van de door de TCMG aangeleverde gegevens duidelijk is dat - en derhalve geen twijfel bestaat - de schade eerder is behandeld door de TCMG.

Advisering deskundige

De deskundige dient, indien de schade eerder is behandeld, aan te geven onder welk dossiernummer dat heeft plaatsgevonden, onder vermelding van het schadenummer en de pagina van het schaderapport waarop de schade is weergegeven.

2.1. Geen herstel	2.1.1. Identiek (de huidige schade is identiek aan de eerder behandelde schade)	Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is niet verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname. Dat betekent dat wordt uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat deze schade in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld.	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2.) en huidige schade, alsook motivering.
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	N.v.t.
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht	N.v.t.
	2.1.2. Verergerd, maar niet door mijnbouw (de huidige schade is verergerd ten opzichte van eerder behandelde schade, maar de verergering is niet ontstaan door mijnbouw)	Advisering door deskundige De deskundige dient de gehele schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport en dient daarbij voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade is verergerd ten opzichte van de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient uitsluitend te beoordelen of de verergering een gevolg is van mijnbouw en zijn bevindingen ter zake van dit laatste inzichtelijk te motiveren. De deskundige dient zich te onthouden van het calculeren van de herstelkosten van de schade indien de verergering geen gevolg is van mijnbouw. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is wel verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname echter is de verergering geen gevolg van mijnbouw. Dat betekent dat voor zover de schade is verergerd wel gemotiveerd dient te worden waarom die	

		verergering niet een gevolg van mijnbouw is (overeenkomstig eerdere instructie m.b.t. causaal verband/bewijsvermoeden).	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee en motiveren
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	N.v.t.

2.1.3.Verergerd door mijnbouw (de eerder behandelde schade is verergerd en de verergering is een gevolg van mijnbouw)	Advisering door deskundige De deskundige dient de volledige schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport. Ook dient in het schaderapport – aan de hand van en onder verwijzing naar de aangeleverde documentatie - te worden beschreven wat de aard en omvang van de reeds behandelde schade was, zodat kan worden bepaald welk deel is verergerd. Voorts dient inzichtelijk te worden gemotiveerd waarom de verergering van de schade ten opzichte van de eerder behandelde schade, een gevolg is van mijnbouw. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is wel verergerd ten opzichte van hoe de schade was ten tijde van de vorige opname. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het verergerde deel van de schade zal wel worden beoordeeld. Schadebegroting In het geval van verergering van schade waarover de TCMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet heeft hersteld. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door TCMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) de periode na het uitbetalen van deze vergoeding voldoende was om (een concrete poging te doen om) de schade te herstellen, en; c) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade zou verergeren indien herstel zou uitblijven.	
	Schematische weergave advisering	
	Opname schade	Feitelijke beschrijving van EBS (met verwijzingen) en van verergering
	Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
	Causaal verband verergering	Veroorzaakt/verergerd: Ja/Nee, motiveren
	Schadebegroting verergering	Calculeren meerkosten.

		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
2.2. Volledig Hersteld	2.2.1. Opnieuw ontstaan (de schade die eerder was behandeld is hersteld, maar is vervolgens opnieuw ontstaan)	Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) te herstellen. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds hersteld, maar is opnieuw ontstaan. Deze schade zal daarom opnieuw moeten worden beoordeeld. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door TCMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet op een andere manier zou worden hersteld.	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving schade
		Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	2.2.2. Opnieuw ontstaan en verergerd (de schade die was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd ten opzichte van de eerder behandelde schade)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade in zijn geheel (opnieuw) te herstellen. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds hersteld, maar is opnieuw ontstaan en daarnaast verergerd. Dat betekent dat de gehele schade zal worden beoordeeld. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat	

		de aanvrager de schade niet op <u>een andere manier</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat: a) aan de aanvrager door TCMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet op een andere manier zou worden hersteld.												
		<table><tr><td colspan="2">Schematische weergave advisering</td></tr><tr><td>Opname schade</td><td>Opname en feitelijke beschrijving</td></tr><tr><td>Beschrijving EBS</td><td>Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel</td></tr><tr><td>Causaal verband</td><td>Beoordelen (ja/nee) en motiveren.</td></tr><tr><td>Schadebegroting</td><td>Calculeren</td></tr><tr><td>Schadebeperkingsplicht geschonden?</td><td>Ja/Nee, motiveren indien geschonden</td></tr></table>	Schematische weergave advisering		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving	Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel	Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.	Schadebegroting	Calculeren	Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
Schematische weergave advisering														
Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving													
Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel													
Causaal verband	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.													
Schadebegroting	Calculeren													
Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden													
2.3. Deels hersteld	2.3.1. Schade opnieuw ontstaan (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade (opnieuw) <u>gedeeltelijk</u> te herstellen. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld, maar is opnieuw ontstaan. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het deel van de schade dat opnieuw ontstaan is, zal wel worden beoordeeld. Schadebegroting In het geval van verergering van schade waarover de TCMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:												

		a) aan de aanvrager door TCMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan indien die niet volledig zou worden hersteld.	
		Schematische weergave advisering	
		Opname schade	Opname en feitelijke beschrijving
		Beschrijving EBS	Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
		Causaal verband EBS (zonder herstel)	Nee, niet beoordelen
		Causaal verband EBS (wel hersteld)	Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
		Schadebegroting	Calculeren meerkosten.
		Schadebeperkingsplicht geschonden?	Ja/Nee, motiveren indien geschonden
	2.3.2. Schade opnieuw ontstaan en verergerd (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is opnieuw ontstaan en is daarnaast verergerd schade als gevolg van mijnbouw)	Advisering door deskundige Deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport, het causaal verband te beoordelen en te begroten hoeveel het zou kosten om de schade opnieuw gedeeltelijk te herstellen, alsook om het gedeelte van de schade dat is verergerd te herstellen. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld, maar is opnieuw ontstaan en daarnaast verergerd. Dat betekent dat voor wat betreft de schade zoals die origineel was, zal worden uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat die in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld. Het deel van de schade dat opnieuw ontstaan, dan wel verergerd is, zal wel worden beoordeeld. Schadebegroting In het geval van verergering van schade waarover de TCMG eerder een beslissing heeft genomen, beoordeelt de deskundige welke meerkosten gemoeid zijn met het herstel van de verergering van de schade ten opzichte van hoeveel het zou hebben gekost om de oude schade te herstellen. Daarnaast geeft de deskundige een toelichting hoe hij/zij tot deze beslissing is gekomen. Schadebeperkingsplicht De deskundige dient te adviseren over of de aanvrager heeft voldaan aan de op hem rustende schadebeperkingsplicht (artikel 6:101 BW). De deskundige dient daarbij te adviseren over het antwoord op de vraag of het <i>kennelijk niet verantwoord</i> was dat de aanvrager de schade niet <u>volledig</u> heeft hersteld teneinde het opnieuw ontstaan en verergeren van de schade te voorkomen. Voor deze conclusie is ten minste vereist dat:	

		a) aan de aanvrager door TCMG een vergoeding is toegekend voor de eerder behandelde schade (ongeacht de hoogte van dit bedrag); b) gelet op de aard van de schade voor de aanvrager redelijkerwijs was te voorzien dat de schade opnieuw zou ontstaan en zou verergeren indien die niet volledig zou worden hersteld.
Schematische weergave advisering		
Opname schade		Opname en feitelijke beschrijving
Beschrijving EBS		Beschrijving EBS (met verwijzingen) en beschrijving herstel
Causaal verband EBS (zonder herstel)		Nee, niet beoordelen
Causaal verband EBS (wel hersteld) en verergering		Beoordelen (ja/nee) en motiveren.
Schadebegroting		Calculeren meerkosten.
Schadebeperkingsplicht geschonden?		Ja/Nee, motiveren indien geschonden

	2.3.3. Schade is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd (de eerder behandelde schade, die deels was hersteld is niet opnieuw ontstaan en/of verergerd.	Advisering door deskundige De deskundige dient de schade op te nemen en feitelijk te beschrijven in het schaderapport indien de aanvrager daarvoor een schadevergoeding wenst aan te vragen. De deskundige dient ook voldoende inzichtelijk te motiveren waarom de schade naar zijn mening identiek is aan de schade die eerder is behandeld. De deskundige dient het causaal verband voor deze schade <i>niet</i> te beoordelen en dient de omvang van de schade ook niet te begroten. Toelichting Het gaat om schade waarover de TCMG eerder een besluit heeft genomen. De schade is tussentijds deels hersteld. De schade is niet verergerd ten opzichte van hoe de schade was nadat de schade deels is hersteld. Dat betekent dat dat wordt uitgegaan van het besluit dat destijds over de schade is genomen en dat deze schade in het kader van deze nieuwe aanvraag om schadevergoeding niet opnieuw zal worden beoordeeld.
		Schematische weergave advisering

		Opname schade	Beschrijving van de EBS (met verwijzingen genoemd onder 2) en huidige schade, alsook motivering.
		Causaal verband EBS	Nee, niet beoordelen.
		Causaal verband verergering	N.v.t.
		Schadebegroting	N.v.t.
		Schadebeperkingsplicht	N.v.t.

6. Diversen

6.1. Eigendomsoverdracht

Het is mogelijk dat tijdens de schade-opname (of: de inspectie) blijkt dat de woning kortgeleden is verkocht en dat de aanvrager de nieuwe eigenaar is (insteek is dat het team werkvoorbereiding deze situaties zoveel mogelijk ondervangt). Uitgangspunt is dat alléén degene die op het moment van ontstaan van de schade eigenaar van de woning is schadevergoeding wegens mijnbouwschade kan claimen. Als de schade dus voor de eigendomsoverdracht (de levering) is ontstaan, kan de nieuwe eigenaar in beginsel geen vergoeding van mijnbouwschade claimen.

De nieuwe eigenaar kan alleen schadevergoeding wegens mijnbouwschade bij de TCMG claimen als de oude eigenaar zijn vordering wegens mijnbouwschade door middel van een akte van cessie aan de nieuwe eigenaar heeft overgedragen. Een akte van cessie is een schriftelijke overeenkomst die door beide partijen is ondertekend en waarin duidelijk is omschreven welke vordering wordt overgedragen (meestal is de cessie opgenomen in de leveringsakte). Het is daarom van belang dat de deskundige in zo'n geval in zijn rapport duidelijk aangeeft wanneer de schade naar zijn mening is ontstaan en wanneer de woning in eigendom is overgedragen.

6.2. Reeds herstelde schade

Het komt voor dat aanvragers de schade reeds hebben hersteld voorafgaand aan de opname, maar daar alsnog een schadevergoeding voor willen ontvangen. In dit geval ligt het op de weg van de aanvrager om de aard en omvang van de schade aannemelijk te maken, bijvoorbeeld door aan de deskundige foto's of andere bewijsstukken te verstrekken.

Indien de aanvrager dit heeft gedaan, moet de deskundige aan de hand van de aangeleverde bewijsstukken bezien of hij de schade kan beoordelen en alsnog een eigen calculatie van de schade kan maken. De schade moet altijd worden opgenomen in het adviesrapport en in voorkomend geval moet worden toegelicht waarom de bewijsstukken onvoldoende zijn om de schade te kunnen beoordelen.

6.3. Nader onderzoek

Een nader onderzoek heeft als doel om, met behulp van een derde, aanvullende kennis/expertise te verzamelen zodat de onafhankelijke deskundige een zo volledig mogelijk en goed onderbouwd oordeel en advies kan geven aan de aanvrager. Voor het verzamelen van de aanvullende kennis/expertise kan inzet van materieel nodig zijn. Het benodigde materieel wordt net als het nader onderzoek door de deskundige zelf georganiseerd. De kosten kunnen aan de TCMG worden doorberekend.

Indien de derde die wordt benaderd ten behoeve van het nader onderzoek een zelfstandig oordeel velt over de aard en/of omvang van de schade, dan is voor deze deskundige een DS vereist.

Het verzoek om een nader onderzoek kan bij de afdeling Schade-expertise worden aangevraagd op

1. initiatief van de deskundige
2. n.a.v. een zienswijze van de aanvrager of een verzoek van de Commissie

Ad.1. Wanneer de deskundige tijdens of na de opname constateert dat een nader onderzoek nodig is dan vult de deskundige in overleg met de Projectcoördinator (PC) het aanvraagformulier in (bijlage 2). De PC stuurt het aanvraagformulier (en in voorkomend geval ook de DS) naar het volgende mailadres: Coördinatie-schade-expertise@schadedoormijnbouw.nl.

De afdeling Schade-expertise beoordeelt de aanvraag op:

- volledigheid;
- nut en noodzaak van het onderzoek;
- redelijkheid van de begrote kosten van het nader onderzoek;

- de onafhankelijkheid van de ingeschakelde deskundige voor het nader onderzoek (aan de hand van de DS).

Bij accordering informeert de afdeling Schade-expertise per mail de deskundige en schakelt de deskundige de aanvullende expertise in. Gelijktijdig informeert de afdeling Schade-expertise het team Planning waarna het team Planning contact opneemt met het expertisebureau om een aantal data af te stemmen waarop de deskundigen gepland kunnen worden. Het team Planning legt de verschillende opties voor aan de aanvrager en plant de afspraak voor het nader onderzoek zoveel als mogelijk met alle betrokken. Mocht de zaakbegeleider op een bepaald tijdstip niet kunnen of als de aanvrager aangeeft geen zaakbegeleider nodig te vinden dan vindt de afspraak zonder zaakbegeleider plaats. Anders wordt een nieuwe afspraak gepland.

De resultaten van het nader onderzoek neemt de deskundige als bijlage op in zijn adviesrapport. In zijn beoordeling van de betreffende schade(s) verwijst de deskundige naar de bijlage.

Ad. 2. De afdeling Schade-expertise zet het verzoek voor nader onderzoek n.a.v. een zienswijze of van de Commissie uit bij de deskundige. Wanneer de deskundige besluit om een nader onderzoek aan te vragen dan vult hij het betreffende aanvraagformulier in en zet deze door naar de afdeling Schade-expertise via Coördinatie-schade-expertise@schadedoormijnbouw.nl. De verdere werkwijze is overeenkomstig als wanneer de deskundige op eigen initiatief een nader onderzoek aanvraagt met als het verschil dat de resultaten van het nader onderzoek worden verwerkt in een addendum of herzien adviesrapport.

In een dossier kan het voorkomen dat er sprake is van bedrijfsschade en/of economische schade. Meestal wordt deze schade meegenomen in het expertiserapport. Het kan echter ook voorkomen dat de aanvrager achteraf aangeeft dat er ten tijde van het herstel van de schade er toch bedrijfsschade en/of economische schade is of dat er in het opgeleverde expertiserapport onvoldoende rekening is gehouden met deze schade. In deze gevallen mag de deskundige rechtstreeks contact opnemen met de aanvrager aangezien het niet noodzakelijk is dat de zaakbegeleider of deskundige bij de afspraak aanwezig hoeven te zijn. Het is wel zaak dat het expertisebureau het aanvraagformulier ter goedkeuring voorlegt aan de afdeling schade-expertise volgens het daarvoor bestemde aanvraagformulier. Daarnaast dient het team Planning altijd op de hoogte te worden gesteld van de geplande afspraak met de aanvrager ten behoeve van registratie en voor het geval een afspraak onverhoopt niet door kan gaan en de aanvrager contact opneemt met de TCMG. Het aanvullende rapport met betrekking tot de bedrijfsschade zal bij voorkeur worden toegevoegd aan het schaderapport en/of later worden toegevoegd in een apart besluit.

6.4. Hoe om te gaan met aanvullende schade na een opname?

Doel is om ten tijde van de opname álle schade op te nemen. Dit wordt zo veel mogelijk bereikt door de volgende acties:

1. Bij het maken van de afspraak adviseert het team Planning de aanvrager om alvast alle schade te noteren.
2. Aan het einde van de opname vraagt de deskundige expliciet aan de aanvrager of alles is opgenomen.

Wanneer op initiatief van de bewoner toch foto's van aanvullende schade worden nagezonden dan geldt het volgende:

- a. Indien de aanvullende schade wordt gemeld op het moment dat het adviesrapport nog niet is opgemaakt, dan moet de deskundige die schade alsnog opnemen in het adviesrapport.

De Zaakbegeleider of het serviceloket mailt de foto's naar de afdeling Schade-expertise via Coördinatie-schade-expertise@schadedoormijnbouw.nl. De afdeling Schade-expertise zet de foto's door naar de deskundige.

De deskundige probeert m.b.v. de foto de aanvullende schade via een bureaurekening op te nemen in het adviesrapport. Als het niet mogelijk is om aan de hand van de aanvullende foto de schade op te nemen, dan bepaalt de afdeling Schade-expertise of de deskundige alsnog naar de

woning moet om de schade op te nemen. Dit hangt af van de oorzaak dat de schade niet in eerste instantie was opgenomen.

- b. Wanneer de aanvullende schade wordt gemeld als het adviesrapport al door de deskundige is uitgebracht, dan wordt deze meegenomen in het zienswijzentractaat. De werkwijze is dezelfde als hierboven beschreven met het verschil dat de aanvullende schade d.m.v. een addendum aan het originele rapport wordt toegevoegd.
- c. Als de TCMG al een besluit op de aanvraag heeft genomen moet er altijd een nieuw verzoek worden ingediend.

6.5. Nader advies (in een addendum of herzien adviesrapport)

Op de TCMG rust de verplichting om zich te vergewissen van de juistheid en de volledigheid van het adviesrapport van de deskundige. Deze verplichting rust op de TCMG, ongeacht of de aanvrager een zienswijze heeft ingediend naar aanleiding van het adviesrapport. De TCMG kan om deze reden, zowel ambtshalve als naar aanleiding van de zienswijze om een nader advies vragen.

Het verzoek om nader advies bevat een aantal vragen die zijn geformuleerd door het team Schade afhandeling. Het verzoek wordt via Atabix of via de e-mail aan de deskundige toegestuurd. De deskundige kan vervolgens zijn nader advies geven worden in de vorm van een addendum of in de vorm van een herzien adviesrapport.

Het is cruciaal dat de deskundige alle gestelde vragen deugdelijk gemotiveerd beantwoordt. Dit dient op transparante, controleerbare wijze te geschieden. Indien gebruik wordt gemaakt van een herzien adviesrapport in Atabix, dient het verzoek om nader advies als bijlage aan het advies te worden gehecht. Daarnaast dient in het herziene adviesrapport te worden aangegeven op welke punten nader advies is gevraagd en dient de beantwoording daarvan expliciet te worden opgenomen.

Vanaf het moment van ontvangst van de zienswijze heeft de deskundige 10 werkdagen om te reageren.

Zonodig wordt extra expertise door de deskundige ingeschakeld om de zienswijze in het definitief advies op juiste wijze te kunnen verwerken conform de werkwijze zoals onder paragraaf 5.3 vermeld.

Het addendum van de deskundige wordt gemaild naar schade-expertise@schadedoomijnbouw.nl. Als gebruik wordt gemaakt van een herzien adviesrapport wordt dit geaccordeerd in Atabix

Bijlage 1: Richtlijn AOS voor deskundigen

Richtlijn AOS voor deskundigen

Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen

Eigenaar:

Datum : 23-01-2020

Versie : 1.6

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Date
1.0	Eerste definitieve versie		06-02-2019
1.1	Aangepaste versie na controle		07-02-2019
1.2	Aangepaste versie ()		11-02-2019
1.3A	Alle feedback verwerkt van betrokken partijen		26-02-2019
1.4	Website en webformulierlink toegevoegd		09-07-2019
1.5	Tekstuele aanpassingen		19-12-2019
1.6	Aangepaste versie	 	23-01-2020

Inhoud

1. Inleiding	50
2. Hoe kan een AOS melding worden gedaan.....	51
3. Hoe te handelen bij verschillende AOS- melding	52
4. Communicatie met melder/ eigenaar	53
5. Wat houdt een AOS-procedure in	54

1. Inleiding

Op grond van artikel 2 Besluit mijnbouwschade Groningen en artikel 3 van het Protocol mijnbouwschade Groningen dient de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) meldingen van Acuut Onveilige Situaties (AOS) binnen 48 uur na melding te inspecteren en dient de TCMG in overleg met de melder of bewoner de benodigde maatregelen te treffen.

Deze meldingen kunnen op verschillende manieren bij de TCMG binnenkomen zoals bijvoorbeeld door het doen van:

- Een telefonische melding
- Een melding via de website
- Een melding tijdens een schade-opname door een deskundige.

In deze richtlijn richten we ons voornamelijk op de melding die wordt gedaan door de deskundige. Om te beginnen wordt omschreven wat in het kader van het AOS protocol onder een AOS wordt verstaan. Vervolgens wordt omschreven hoe een AOS melding in behandeling wordt genomen. Verder wordt omschreven op welke wijze de deskundige een AOS kan melden. Ook wordt een aantal mogelijke scenario's van AOS situaties uitgewerkt en tenslotte worden een aantal tips aangereikt betreffende de communicatie met bewoners over mogelijke Acuut Onveilige Situaties.

2. Wat wordt verstaan onder een AOS?

Onder een AOS wordt in het kader van het protocol verstaan: een omstandigheid waarbij er sprake is van een aantasting van de constructie van en/of de staat van een gebouw of werk op een zodanige manier dat er een direct veiligheidsrisico is voor de bewoners, omwonenden of andere personen. Bij de beoordeling van de vraag of er sprake is van een AOS worden steeds mogelijke (kleine of grote) invloeden op de constructie van buitenaf (weersinvloeden, verkeersinvloeden of trillingen) die de acuut onveilige situatie drastisch kunnen verergeren, meegenomen.

Bij een gebouw of werk dient het te gaan om een gebouw of werk in de zin van artikel 1 van het Besluit mijnbouwschade Groningen.

3. De AOS procedure

Na ontvangst wordt een AOS melding zo spoedig mogelijk doorgezet naar het AOS-team waar de AOS-coördinator de melding registreert.

De AOS-coördinator controleert of er voor de desbetreffende woning een schadedossier aanwezig is en noteert het eventuele besluit in het AOS dossier. Vervolgens wijst de AOS-coördinator binnen het AOS-team een Bouwkundig Adviseur aan.

De Bouwkundig Adviseur neemt telefonisch contact op met de melder. Blijkt uit het telefoongesprek tussen de Bouwkundig Adviseur en de melder dat er inderdaad sprake kan zijn van een AOS dan wordt een afspraak voor een inspectie ingepland. De Bouwkundig Adviseur streeft ernaar om binnen 24 uur na melding te inspecteren. Indien de melder niet tevens de bewoner/eigenaar is van het gebouw of werk dan wordt contact opgenomen met de bewoner/eigenaar en vindt de afstemming over het bezoek plaats met de bewoner/eigenaar.

In het eerste telefoongesprek tussen Bouwkundig Adviseur en bewoner/eigenaar wordt steeds benadrukt dat tijdens de inspectie de situatie enkel op constructieve veiligheid zal worden beoordeeld. Ook zal de Bouwkundig Adviseur tijdens dit telefoongesprek - indien er nog geen schadedossier aanwezig is bij de Commissie - de bewoner/eigenaar wijzen op de mogelijkheid om naast de AOS-melding een afzonderlijke schademelding te doen via de website van de TCMG.

Tijdens de inspectie gaat er altijd een inspecteur van een onafhankelijk ingenieursbureau met

de Bouwkundig Adviseur mee. Er wordt dan nogmaals benadrukt dat de situatie enkel op constructieve veiligheid zal worden beoordeeld. De Bouwkundig Adviseur krijgt advies van de inspecteur van het ingenieursbureau en neemt namens de TCMG het advies over. Uit het advies blijkt of er wel of niet sprake is van een AOS. Als het een gegronde AOS is, wordt meteen vastgesteld of deze direct ter plekke kan worden veiliggesteld. De veiligstelling dient binnen 48 uur gereed te zijn.

De inspecteur van het ingenieursbureau stelt van iedere inspectie een AOS-inspectieverslag op en verstrekt deze rapportage zo spoedig mogelijk aan de TCMG.

Ingeval de bewoner/eigenaar geen toestemming geeft tot inspectie wordt door de Bouwkundig Adviseur samen met de inspecteur van het ingenieursbureau ter plaatse een visuele (uitwendige) inspectie verricht. Ook van deze visuele inspectie wordt een AOS-inspectieverslag opgesteld dat zo spoedig mogelijk wordt verstrekt aan de TCMG.

Zoals hierboven aangegeven is een AOS melding gegrond of ongegrond. Hieronder zal in het kort worden beschreven hoe de TCMG dient te handelen in deze situaties.

Een AOS melding waarvan wordt vastgesteld dat deze ongegrond is

Wanneer tijdens de inspectie blijkt dat er geen sprake is van een AOS dan legt de Bouwkundig Adviseur aan de bewoner/eigenaar in begrijpelijke bewoordingen uit waarom de melding ongegrond is. Aan de bewoner/eigenaar wordt vervolgens uitgelegd dat de eventueel bij de TCMG gemelde schade afzonderlijk wordt onderzocht conform de werkwijze van de TCMG.

Door de TCMG wordt zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de bewoner/eigenaar bevestigd dat de melding ongegrond is onder toezending van het AOS-inspectieverslag.

Een AOS melding waarvan wordt vastgesteld dat deze gegrond is.

Wanneer tijdens de inspectie blijkt dat er wel sprake is van een AOS en de melding dus gegrond is, geeft de Bouwkundig Adviseur direct uitleg over de situatie en de gevolgen hiervan aan de bewoner/eigenaar.

De Bouwkundig Adviseur schakelt vervolgens een aannemer in. In het bijzijn van de inspecteur van het ingenieursbureau en de aannemer deelt de Bouwkundig Adviseur de bevindingen van het onderzoek aan de bewoner/ eigenaar mee en legt hij uit of en hoe de veiligstelling⁴ plaats gaat vinden. De Bouwkundig Adviseur stelt ter plaatse een Plan van Aanpak op waarin wordt vastgelegd welke feiten er zijn geconstateerd en op welke wijze de veiligstelling plaatsvindt. Het Plan van Aanpak wordt ondertekend door de Bouwkundig Adviseur en ter goedkeuring door de eigenaar/bewoner.

De Bouwkundig Adviseur geeft, na goedkeuring van de bewoner/eigenaar, de aannemer opdracht om het gebouw of werk veilig te stellen conform het Plan van Aanpak. De TCMG neemt de kosten van acuut veiligstellen op zich⁵. Wel is het van belang dat voor de meest (kosten) efficiënte maatregelen wordt gekozen. Ter illustratie: indien het plaatsen van een afzetting rond een bouwvallige schuur afdoende is, is het plaatsen en onderhouden van stutten niet nodig.

Bij een gegronde melding stelt de Bouwkundig Adviseur onmiddellijk het College van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente en het technisch lid van de Commissie hiervan in kennis. Weigert de bewoner/eigenaar veiligstelling door de aannemer dan wordt door de Commissie onmiddellijk het College van Burgemeester en Wethouders van de betrokken gemeente geïnformeerd hetgeen aan de bewoner/eigenaar wordt medegedeeld.

⁴ Veiligstellen: Met veilig stellen wordt bedoeld het nemen van (bouwkundige) maatregelen om er voor te zorgen dat de constructie van de woning zich weer in een zodanige staat bevindt dat de woning (al dan niet tijdelijk) weer voldoet aan het gestelde in artikel 1a, lid 1, van de Woningwet (De eigenaar van een bouwwerk, open erf of terrein of degene die uit anderen hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen draagt er zorg voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk, open erf of terrein geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt).

⁵ Conform § 6.2 van de toelichting van het Besluit mijnbouwschade Groningen.

De Bouwkundig Adviseur geeft uitleg over het vervolgproces en maakt vervolgafspraken met de bewoner/eigenaar ten aanzien van een volgend contactmoment. Tevens wordt aangegeven dat in opdracht van de TCMG een 'dedicated' zaakbegeleider vanuit de werkstroom AOS-Follow Up de bewoner/eigenaar verder zal begeleiden gedurende de rest van het traject.

Wanneer een woning niet direct kan worden veiliggesteld en deze woning naar het oordeel van de Bouwkundig Adviseur niet meer veilig kan worden bewoond, wordt de bewoner mondeling geadviseerd en schriftelijke bevestigd de woning te verlaten. In deze situatie wordt de bewoner aangeboden om elders te verblijven op kosten van de Commissie.⁶

De Commissie bevestigt zo snel mogelijk schriftelijk aan de bewoner/eigenaar dat de AOS melding gegrond is bevonden onder toezending van de AOS-inspectieverslag, een kopie van het Plan van Aanpak en een kopie van de eventueel gemaakte afspraken over het tijdelijk verlaten van het gebouw of werk.

Ook moet duidelijk worden vastgelegd dat de betrokkenheid van de Commissie ophoudt indien na veiligstelling vast komt te staan (door een opname van de schade) dat er geen causaal verband is tussen de gegronde AOS en de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld of als gevolg van de gasopslag Norg.

Nadat het gebouw of werk is veiliggesteld, blijft de Bouwkundig Adviseur verantwoordelijk voor de veiliggestelde situatie en beoordeelt hij regelmatig of de situatie niet verslechtert en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. De regelmaat van deze controle is afhankelijk van de ernst van de situatie. Ook bewaakt de Bouwkundig Adviseur de nakoming van de (financiële) afspraken die zijn gemaakt met de bewoner/eigenaar.

In het AOS follow up-traject wordt zo spoedig en met prioriteit door TCMG onderzocht of de schade is veroorzaakt door beweging van de bodem als gevolg van de aanleg of de exploitatie van een mijnbouwwerk ten behoeve van het winnen van gas uit het Groningenveld of als gevolg van de gasopslag Norg.

4. Hoe kan een AOS melding door de deskundige worden gedaan?

Mocht de situatie zich voordoen dat de deskundige zich zorgen maakt over de veiligheid van de bewoners, of zichzelf dan kan hij hiervan een melding doen.

De melding moet altijd worden gedaan via het webformulier:
<https://schadedoormijnbouw.nl/acuut-onveilig#formulierAOS>

In de omschrijving van de melding is het belangrijk om aan te geven dat de melding is gedaan door de deskundige onder vermelding van naam en expertisebureau. **Deze melding moet altijd in overleg gedaan worden met de bewoner.**

Daarnaast is het verstandig om telefonisch contact te zoeken met het AOS team wanneer tijdens een schade opname een situatie erg nijpend lijkt te zijn. Hieronder volgt een overzicht met telefoonnummers van medewerkers van het AOS-team. Let op, de medewerkers zijn bereikbaar op werkdagen van 08:00 uur tot 16:30 uur en het verzoek deze 06-nummers niet aan bewoners beschikbaar te stellen.

[Redacted]	[Redacted]	ma t/m do
[Redacted]	[Redacted]	di t/m vrij
[Redacted]	[Redacted]	ma, di, don en vrij
[Redacted]	[Redacted]	ma t/m do

⁶ Conform § 6.2 van de toelichting van het Besluit mijnbouwschade Groningen draagt de Commissie de kosten als de bewoners tijdelijk elders moeten verblijven.

Wanneer een deskundige twijfelt over een situatie kan er uiteraard contact worden gezocht met een van de medewerkers van het AOS team. Het is belangrijk om de aanvrager hiervan op de hoogte te stellen zodat de aanvrager niet voor verrassingen komt te staan.

Het AOS-team heeft 48 uur om een AOS-melding af te handelen. Er zal echter altijd eerst telefonisch contact opgenomen worden met de bewoner om de situatie te beoordelen en te inventariseren of er spoed noodzakelijk is.

In overleg met de zaakbegeleider kan er ook voor worden gekozen worden om de AOS-melding via de zaakbegeleider te laten lopen. De instructies hiervoor zijn bekend bij de zaakbegeleider. Mocht het voorkomen dat het AOS-team telefonisch niet bereikbaar is dan kan er een e-mail worden gestuurd naar het volgende e-mail adres: aos@schadedoormijnbouw.nl. Het team AOS zal dan z.s.m. contact opnemen.

5. Hoe te handelen bij verschillende AOS-meldingen?

Hieronder volgen een 4-tal scenario's die zich voor kunnen doen tijdens een Schade-opname waarbij sprake zou kunnen zijn van een mogelijke AOS. In deze scenario's worden ook voorbeelden geschetst hoe de betrokkenen hier het beste mee om zouden kunnen gaan.

In onderstaande scenario's is het van groot belang dat er goed gecommuniceerd wordt richting de aanvrager en geen onrust wordt veroorzaakt. Het is niet de bedoeling dat de deskundige zelf een oordeel geeft over de veiligheid van de situatie of de veiligstelling door het AOS team.

1) De deskundige treft tijdens een schadeopname een mogelijke AOS aan waar nog niet eerder een AOS melding is geweest.

Het is van belang dat tijdens een dergelijke situatie geen onrust wordt veroorzaakt bij een aanvrager. De deskundige wordt geadviseerd om aan de aanvrager aan te geven dat er een situatie is aangetroffen die vragen oproept over de kwaliteit van de constructie en dat de situatie met een ander team besproken zal worden. Hiervoor kan dan vervolgens een AOS melding gedaan worden volgens de daarvoor geldende instructies. De opname van de schade kan verder gewoon worden afgerond.

2) De deskundige voert een schadeopname uit op een adres waar eerder een AOS inspectie heeft plaatsgevonden die als ongegrond is beoordeelt, terwijl er nu weer twijfel is over de aangetroffen situatie.

Allereerst kan de situatie veranderd zijn waardoor er inderdaad nu sprake kan zijn van een AOS. Ook in deze situaties is het goed om te zorgen dat er bij de aanvrager aangegeven wordt dat de constructie vragen oproept en dat de deskundige hierover contact zal opnemen met het AOS-team. De deskundige kan dan tevens een AOS melding doen volgens de daarvoor geldende instructies. De opname van de schade kan verder gewoon worden afgerond.

3) AOS Follow up: De deskundige voert een schade-opname uit bij een geprioriteerde schademelding waarbij eerder een AOS-inspectie heeft plaatsgevonden die als gegrond is beoordeelt en is veiliggesteld. Tijdens deze schadeopname ontstaat er twijfel over de manier van veiligstellen.

In dit scenario is het van belang dat er geen uitspraken worden gedaan over de twijfel die er bestaat over de methode van veiligstelling in het bijzijn van de aanvragers. Er kan contact worden gezocht met het AOS-team om de aangetroffen situatie te overleggen. In gezamenlijkheid kan dan worden besloten of er een nadere inspectie door het AOS-team nodig is. Belangrijk om te benoemen in deze situatie is dat een veiligstelling altijd in samenspraak en met toestemming van een aanvrager wordt uitgevoerd.

6. Communicatie met melder/ eigenaar

In dit hoofdstuk volgen een aantal tips betreffende de communicatie met de bewoners over mogelijk Acuut Onveilige Situaties.

Wanneer er een situatie aangetroffen wordt waarbij er twijfel bestaat over de veiligheid is het goed te zorgen dat de bewoner niet onnodig angstig wordt gemaakt. Er hoeft niet gelijk over onveiligheid gesproken te worden. Een voorbeeld is:

"We hebben tijdens de opname een situatie aangetroffen die we graag nader bekeken zouden zien, hiervoor is een speciaal team binnen de TCMG, zij kijken naar de constructies van deze situatie en of er mogelijk op korte termijn gehandeld zou moeten worden".

In het geval van directe twijfel over de veiligheid, door de deskundige, de zaakbegeleider en de bewoners in het goed om wel de verantwoordelijkheid te nemen betreffende deze situatie, echter ook hierbij geldt doe geen uitspraken over of de situatie daadwerkelijk onveilig is, maar dat er wel nader naar gekeken dient te worden. Een voorbeeld zou kunnen zijn:

"We hebben twijfels over de situatie, en willen dit graag z.s.m. door een gespecialiseerde afdeling laten beoordelen of deze twijfels gegrond zijn. Ik zou u adviseren om (de betreffende ruimte) tot die tijd te vermijden, dit puur uit voorzorg, totdat het nader is bekeken en er toelichting is gegeven over wat er constructief aan de hand is"

Bijlage 2: Sjabloon SPLITS VvE's

[aanvraagnummer opnemen]; [adres opnemen] (VvE; [VvE opnemen])

Instructie aan deskundige: De vetgedrukte lijnen op de splitsingstekeningen betreffen gemeenschappelijke muren. [Vorige zin alleen opnemen als splitsingstekeningen aanwezig zijn.] Wanneer de schade zich bevindt aan de buitenzijde van het appartementencomplex, in een gemeenschappelijke ruimte, of indien de schade ziet op beide zijden van een gemeenschappelijke muur en niet alleen aan de binnenzijde die behoort tot een appartementsrecht, is de VvE bevoegd om hiervoor een aanvraag in te dienen. Voor zover de schade alleen ziet op de binnenzijde van een gemeenschappelijke muur die behoort tot een appartement, is alleen de betreffende appartementsgerechtigde bevoegd om een aanvraag in te dienen. [check of dit inderdaad het geval is o.g.v. de akte van splitsing en het toepasselijke splitsingsreglement. Zo niet, modeltekst aanpassen].

Omschrijving van de schademelding:

"[omschrijving schademelding opnemen]"

Opnemen in het deskundigenrapport als de schade ziet op een gemeenschappelijk

gedeelte: "Schade *** ziet op een gemeenschappelijk gedeelte van het appartementencomplex en wordt daarom meegenomen in dit schaderapport."

Opnemen in het deskundigenrapport als de schade ziet op een privégedeelte: "Schade *** ziet op een privégedeelte van het appartementencomplex en wordt daarom niet meegenomen in dit schaderapport. Alleen de betreffende appartementsgerechtigde is bevoegd om een aanvraag tot vergoeding van deze schade in te dienen."

- **Brondocument:** akte van splitsing in appartementsrechten van [datum opnemen] (deel ***, nummer ***), **inclusief/exclusief splitsingstekeningen waarop de eigendomsgrenzen zijn aangegeven;**
- **Onderscheid gemeenschappelijke- en privégedeelten:** [toepasselijk splitsingsreglement hier opnemen] van toepassing. [Als in de akte van splitsing afwijkingen van het toepasselijke reglement zijn opgenomen, dan die hier ook opnemen: Bijzonderheid: (...)]. **Artikel/artikelen *** van het reglement, dat bepaalt/die bepalen** welke gedeelten van het pand gemeenschappelijk zijn, **luidt/luiden** in dit geval – voor zover voor de deskundige relevant – als volgt:

"[Relevante artikelen uit het toepasselijke reglement van splitsing hier opnemen]"

Bijlage 3: Hygiëneprotocol betreden bedrijven en locaties met akkerbouw, evenhoevigen en/of pluimvee

Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen

Eigenaar:

Datum : 05-09-2019

Versie : 2.2

Revisie lijst

Versie	Wijzigingen t.o.v. vorige versie	Author	Date
1.0	Nieuw hygiëneprotocol Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen		06-06-2019
2.0	Toevoeging van akkerbouw		14-06-2019
2.1	Kleine tekstuele aanpassingen		19-06-2019
2.2	Kleine tekstuele aanpassingen en uitleg status bedrijven		05-09-2019

1. Inleiding

Zaakbegeleiders van de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) komen tijdens hun werk regelmatig op akker- en tuinbouwbedrijven en daarnaast in aanraking met hobbymatig dan wel bedrijfsmatig gehouden dieren. In een aantal gevallen gaat het om evenhoevigen (runderen, varkens, schapen en geiten) en pluimvee. In beide gevallen is daarbij altijd het risico aanwezig dat eventuele ziekteverwekkers opgepikt kunnen worden. Aangezien de gezondheidsstatus van de dieren (de mate waarin zij drager kunnen zijn van een besmettelijke dierziekte) en gewassen onbekend is, is een aantal preventiemaatregelen noodzakelijk om het risico op versleping van ziekteverwekkers te beperken.

Voor de houders van dieren is de Regeling preventie, bestrijding en monitoring van besmettelijke dierziekten en zoönosen en TSE's (Regeling preventie) van toepassing.

Hierin staan de eisen waaraan moet worden voldaan wanneer er bedrijfsbezoek plaatsvindt. Op het moment dat er een dreiging is van een besmettelijke dierziekte, worden ook eisen gesteld aan de bezoekers. Om alle risico's tot een minimum te beperken zijn deze eisen in dit protocol opgenomen.

Voor akkerbouwers zijn er bestrijdingsrichtlijnen waarbij per gewasziekte en plaag protocollen zijn beschreven.

In dit hygiëneprotocol TCMG staat beschreven onder welke voorwaarden bovengenoemde bedrijven en/of locaties kunnen worden betreden.

Dit protocol is van toepassing op alle medewerkers van de TCMG die akker- en tuinbouwbedrijven en bedrijven of locaties betreden waar evenhoevigen en/of pluimvee worden gehouden. Daarnaast gelden deze regels voor alle personen die vergezeld door de TCMG werkzaamheden uitvoeren op deze bedrijven en locaties.

2. Bedrijfshygiëneprotocol

Veel agrarische bedrijven hanteren een eigen bedrijfs- (of branche) hygiëneprotocol voor erfbetreders. Bij een bezoek aan zo'n bedrijf is het bedrijfshygiëneprotocol, voor zover redelijk en proportioneel, leidend. **Let op:** er dient in alle gevallen minimaal aan de eisen van dit hygiëneprotocol te worden voldaan.

Betreden van bedrijven/ locaties met evenhoevigen en/of pluimvee, waar een bedrijfshygiëneprotocol geldt:

- a) De auto parkeren op de daarvoor aangewezen/ gemarkeerde plaats.
- b) Neem, indien nodig, wegwerpovertrek etc. mee.
- c) Meld je bij de bedrijfsleider/ eigenaar via bel, intercom, telefoon, loket etc. Niet zondermeer de stallen betreden.
- d) Hygiëne-eisen opvolgen, eventueel gebruik van douche/ ontsmetting van handen/ gebruik handschoenen.
- e) Bij het betreden van de stallen/bedrijfsgebouwen gebruik maken van bedrijfskleding en – schoeisel.
- f) Laat gebruikte wegwerp materialen zoveel mogelijk achter op het bedrijf. Is dit niet mogelijk dan worden de materialen opgeborgen in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en bij eerste gelegenheid in een afvalbak/-container gedaan.
- g) Meld je af bij de bedrijfsleider/ eigenaar voordat je het bedrijf verlaat.

Betreden van akker- tuinbouwbedrijven:

Percelen en gebouwen waarin gewassen worden bewaard, worden alleen betreden nadat de ondernemer is gevraagd welke hygiënemaatregelen hij noodzakelijk acht. Deze worden opgevolgd.

Ga na of er sprake is van besmetverklaringen op een bedrijf, perceel of regio, want in dat geval, worden ten allen tijde de volgende hygiëne maatregelen in acht genomen:

Er moet een wegwerpovertrek (waterdichte wegwerpovertrek NEN 465) en deugdelijke overtrekhoezen voor éénmalig gebruik (hoezen die over schoenen of laarzen worden getrokken) worden gedragen.

Als alternatief kan gewerkt worden met gewone laarzen die achteraf worden gereinigd en ontsmet.

De hygiëne-materialen voor éénmalig gebruik worden op het bedrijf of perceel achtergelaten indien daar voorzieningen voor zijn.

Indien er geen voorzieningen op het bedrijf/ perceel aanwezig zijn om afval weg te gooien worden de wegwerpmaterialen in een plastic zak gedaan en in de auto gescheiden gehouden van de schone materialen.

3. TCMG hygiëneprotocol

Ook bedrijven zonder vastgesteld hygiëneprotocol hebben vaak voorzieningen getroffen om het risico op insleep van ziektekiemen te beperken. Denk hierbij aan het beschikbaar stellen van bedrijfskleding en bedrijfslaarzen.

Gebruik bedrijfskleding en -laarzen: bij voorkeur, mits schoon en niet kapot.

Douchen op het bedrijf: Voor het betreden van een aantal specifieke bedrijven, zoals A, C en E varkensbedrijven (Een A-bedrijf is een fokkerijbedrijf. Een E-bedrijf is een speenbiggenbedrijf, waar gespeende biggen van een fokkerijbedrijf (A-bedrijf) worden opgefokt. Een C-bedrijf fokt meestal biggen op van een A- of E-bedrijf tot geslachtsrijpe zeugen), is douchen verplicht. Voor het overige (B-bedrijf is een vermeerderingsbedrijf en ontvangt meestal geslachtsrijpe zeugen van een C-bedrijf en houdt zeugen waarmee biggen worden geproduceerd. Deze biggen gaan naar een D-bedrijf of F-bedrijf. Een F-bedrijf is speenbiggenbedrijf en is vergelijkbaar met een E-bedrijf. Het D-bedrijf is meestal een vleesvarkensbedrijf dat biggen opfokt tot de slachtrijpe leeftijd) alleen wanneer de veehouder dit verlangt, mits dit op acceptabele wijze kan én gedurende het bedrijfsbezoek gebruik kan worden gemaakt van door de veehouder verstrekte bedrijfskleding.

Betreden van bedrijven/ locaties met evenhoevigen en pluimvee waar geen bedrijfshygiëneprotocol geldt:

- a) De auto parkeren op de daarvoor aangewezen/ gemarkeerde plaats. Is deze mogelijkheid niet aanwezig, dan parkeren buiten het terrein/ aan de openbare weg.
- b) Trek, voordat je het bedrijfsgedeelte betreedt, bij de auto schone/ ontsmette laarzen aan, dan wel schone laarzen met daarover wegwerphoesjes.
- c) Neem eventueel een wegwerp- overall, -handschoenen, mondkapje, etc. mee.
- d) Meld je bij de bedrijfsleider/ eigenaar via bel, intercom, telefoon, loket etc. Niet zondermeer de stal betreden.
- e) In principe worden laarzen en bedrijfskleding van het bedrijf zelf gebruikt. Is dit niet voorhanden/ vuil/ kapot, dan worden de eigen ontsmette laarzen en wegwerp overalls gebruikt;
Bij pluimvee: Gebruik altijd stal-eigen schoeisel dat door de houder wordt verstrekt. Indien de houder geen stal-eigen schoeisel verstrekt, gebruik dan overschoenen, over je laarzen heen, die je per stal wisselt.
Bij pluimvee: Gebruik per stal nieuwe wegwerphandschoenen.
- f) Voorkom zoveel mogelijk dat eigen materiaal naar een bedrijf wordt meegenomen en gebruik zoveel mogelijk het materiaal van de veehouder zelf. Kan dit niet, dan wordt het eigen materiaal voor en na gebruik zo goed mogelijk gereinigd en ontsmet.
- g) Laat de wegwerp materialen na gebruik achter op het bedrijf.
Is dit niet mogelijk doe ze dan in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en bij eerste gelegenheid in een afvalbak/-container gedaan.
- i) Indien reinigen en ontsmetten ter plaatste niet mogelijk is, worden de gebruikte materialen opgeborgen in een gesloten plasticzak in het vuile gedeelte van de auto en zodra er een mogelijkheid is worden de materialen gereinigd en ontsmet.
- j) Was de handen met water en zeep of Desept gel 70% na het bezoek en gebruik, indien mogelijk, bij aanraking met dieren wegwerp handschoenen.
- k) Meld je af bij de bedrijfsleider/ eigenaar voordat je het bedrijf verlaat.

Voor het betreden van akker- en tuinbouwbedrijven waar ondernemer geen hygiënemaatregelen nodig acht en geen sprake is van een besmetverklaring geldt:

Trek voordat je het bedrijf betreedt wegwerphoesjes aan en laat deze na gebruik achter op het bedrijf.

4. Arbo, milieu en veiligheid

Neem alle voorzorgsmaatregelen met betrekking tot de veiligheid van jezelf en anderen bij gebruik van het ontsmettingsmiddel in acht. Volg de gebruiksaanwijzing, het wettelijk gebruiksvorschrift en de veiligheidsaanbevelingen op de verpakking op.

Extra aandachtspunten bij bezoek aan rundveebedrijven:

- Gebruik laarzen met stalen neuzen
- Gebruik wegwerphandschoenen bij contact met dieren

Extra aandachtspunten bij bezoek aan pluimveebedrijven:

- Gebruik ruimzichtbril 3M type 2790A bij rechtstreeks contact met dieren.
- Gebruik gehoorbescherming
- Gebruik mondkapje (cat. 3)

Extra aandachtspunten bij bezoek aan varkensbedrijven:

- Gebruik gehoorbescherming
- Gebruik mondkapje (cat. 3)
- Gebruik wegwerphandschoenen bij contact met dieren

5. Divers

- 1) Materialen zijn te bestellen via [REDACTED];
- 2) Houdt in de auto een scheiding tussen wel en niet gebruikt- en overig materiaal;
- 3) Zorg ervoor dat de laarzen bij het verlaten van de locatie zijn gereinigd. (geen smerige laarzen in de auto) Ontsmet de (eigen) laarzen als ze zijn gebruikt in de stal
- 4) Reinig de gebruikte elektronische apparatuur (laptop, fototoestel, telefoon e.d.) met de daarvoor bestemde vochtige doekjes.
- 5) Parkeer de auto niet in de nabijheid van de stal danwel kadaverplaats c.q. kadavertonnen.

Bijlage 4: Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten

Aandachtspunten bij schadeopname in rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten

Het gebouw dat u gaat beoordelen is een rijksmonument of een gemeentelijk monument. Zoals u bekend gelden bijzondere regels voor het schadeherstel van monumenten. Soms geldt een vergunningplicht. Deze regels kunnen gevolgen hebben voor degene die schadevergoeding heeft aangevraagd. Wij geven u daarom enkele aandachtspunten voor de voorbereiding, uitvoering en afronding van de schadeopname.

Voorafgaand aan de schadeopname

Voorafgaand aan de schadeopname moet worden onderzocht welke regels gelden voor het herstel en onderhoud van het monument en welke consequenties deze regels kunnen hebben voor (o.a.) de herstmethode, de materiaalkeuze en de kosten van herstel.

Rijksmonumenten zijn beschermd op grond van de Erfgoedwet (voorheen: de Monumentenwet 1988). Een rijksmonument mag in principe niet worden ontsierd of in gevaar gebracht zonder omgevingsvergunning. Dat geldt niet alleen bij gebruik, maar ook bij herstel en sloop. Bij gewoon onderhoud geldt geen vergunningplicht als de *materiaal*soort en *kleur* niet wijzigen. Ook geldt geen vergunningplicht bij in pandige veranderingen van een onderdeel dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft. Over een (eventuele) vergunningaanvraag moet de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed advies uitbrengen.

Zie hierover artikel 2.1 lid 1 onder f van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 3a van bijlage II bij het Besluit omgevingsrecht.

Gemeentelijke monumenten zijn (vaak) beschermd op grond van een gemeentelijke erfgoedverordening. Daarin staat vaak een vergelijkbare hoofdregel en uitzondering als hierboven beschreven voor rijksmonumenten. In de Erfgoedverordening staan precieze instructies over bijvoorbeeld het behoud van de *detaillering*, *profilering*, *vormgeving*, *materiaal*soort en *kleur* bij normaal onderhoud (zonder omgevingsvergunning). Het is van belang de Erfgoedverordening goed te bekijken. Deze kan per gemeente verschillen. Over een (eventuele) vergunningaanvraag kan een gemeentelijke erfgoedcommissie (vaak) desgevraagd een advies uitbrengen.

Zie hierover artikel 2.2 lid 1 onder b van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en (bijvoorbeeld) artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Groningen 2017 en artikel 14 van de Erfgoedverordening gemeente Midden-Groningen.

In **het bestemmingsplan** kunnen aanvullende (bouw)regels staan over het monument. Bovendien kan het monument tevens een karakteristieke, beeldbepalende en/of archeologische waarde hebben. Hiervoor gelden specifieke sloop-, herstel- en bouwregels. Het is daarom van belang ook het bestemmingsplan te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl.

Tijdens de schadeopname

Tijdens de schadeopname moet zoveel mogelijk worden gezocht naar een wijze van herstel waarbij de monumentale (en eventueel ook karakteristieke en beeldbepalende) waarde behouden blijft. Hierbij zijn vrijwel altijd de keuze voor materiaal, kleur, vorm, detaillering en profilering belangrijk. Een herstmethode waarbij voornoemde elementen behouden blijven kan de aanvrager de kosten en vertraging van een omgevingsvergunning besparen.

Bij het opstellen van het schaderapport

In het schaderapport moet zorgvuldig worden opgenomen of al dan niet bijzondere eisen gelden voor de geadviseerde herstmethode. Dat kan bijvoorbeeld inhouden dat de detaillering, profilering, vormgeving, materiaalkeuze en kleur niet mogen wijzigen. De hoogte schadevergoeding moet toereikend zijn om aan deze eisen te kunnen voldoen. Als een vergunningplicht geldt moet in het rapport ook rekening worden gehouden met de kosten en vertraging daarvan.

Bijlage 5: Aanvraagformulier Nader Onderzoek

Aanvraag Nader Onderzoek

Tijdelijke Commissie
Mijnbouwschade Groningen

Datum aanvraag

1. Algemene gegevens

Zaaknummer aanvraag		
Datum schade-opname		
Deskundige		Telefoon
Expertisebureau		
Zaakbegeleider		Telefoon
Straat+huisnummer schade-adres		
Postcode+woonplaats schade-adres		

2. Gegevens nader onderzoek

Naar aanleiding van de schade-opname van het pand is het noodzakelijk om een nader onderzoek te doen naar:

☐ de volgende schade(s) uit het adviesrapport:

Schade nummer(s)

en/of

☐ ander nader onderzoek (inzet geassumeerde en/of inzet materiaal), namelijk:

2.1 Schade en situatie

Omschrijving van de schade en aanleiding voor nader onderzoek:

2.2 Indicatie kosten

☐ ≤ €2000

☐ €2000 - €5000

☐ ≥ €5000 > Actie: overleggen van offerte

Als de kosten tijdens onderzoek 15% hoger blijken dan hier aangegeven, dan mail met motivatie sturen naar: coördinatie-schade-expertise@schadedoormijnbouw.nl

2.3 Indicatie doorlooptijd

3. In te schakelen externe partijen t.b.v. uitvoeren nader onderzoek

1	
2	
3	

4. Ondertekening voor akkoord

Datum	Datum
Handtekening TCMG	Handtekening Technisch Coördinator